Rahwa Sõna

Ilmub 6 korda nädalas.

Üksiknumbri hind 5 senti

Toimetus ja talitus: Tallinn, W. Pärnu m. 31. Telefonid: toimetus 27-68 ja 3-61, talitus 3-61 ja 19-23. Kaastöö arwatakse tasulisteks, kui tasunõudmine käsikirjal märgitud. Tarwitamata käsikirjad hoitakse alal ainult awaldamise [illegible] soowil. Aadressi muutmine 10 senti. Kirjade aadress: „Rahwa Sõna", Tallinn.

Tellimise hind postiga: 1 kuu 1.25 kr. 6 kuud 6.75 kr. 3 „ 2.50 | 12 „ 13.50. 3 „ 3.50. Wäljamaale 3 kr. 20 s. kuus.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste küljel ühel weerul 5 senti millim., teksti weerus 10 s. mm., [illegible] 12 s. mm., [illegible] 15 s. mm. [illegible]

Kuulutusi wõetakse wastu tekstis 2. „Rahwa Sõna" tellimisi wõtawad wastu kõik wabariigi postiasutused ja oma tellimiste wastuwõtjad.

Nr. 40 (1185) — Tallinnas, neljapäewal, 19. weebruaril 1931. a. — **V aastakäik**

Monarhismi härjawõitlus Hispaanias

Ebaõnnestunud mässukatse kuninga kasuks.

Walitsuse loomine nurjas.

Täkkidega ajakirjanikkude wastu.

Madriid, 18. weebruaril. Teatatakse, et kahurwägi on okupeerinud kõik teed Madriidist lõunapool. Ajakirjanikud, kes lähemaid teateid läksid saama, aeti sõdurite poolt täkkidega tagasi. Kas siin on tegemist uue mässukatsega, ei ole weel teada.

Esimese kahurwäerügemendi tänahommikuse wäljaastumise kohta Getares (13 kilomeetrit Madriidist), mis tekitas pealinnas suurt paanikat, kõneldakse, et kahurwäelased kawatsenud alguses mässu kuninga kasuks toime panna, kuid hiljem loobusid sellest kawatsusest ja läksid oma kasarmutesse tagasi.

Täna tõugati ühe meeleawalduse ajal Hispaania legionääride juhi dr. Albinana auto ümber ja pandi põlema.

Madriid, 17. weebruaril. Sanchez Guerra teatas kuningale, et tema loobub walitsuse loomisest. Ta andis kuningale nõu walitsuse moodustamine Melquiades Alvarezi kätte anda.

Kuuldawasti on Guerra loobumise põhjuseks asjaolu, et kuningas keeldus alla kirjutamast ajutisele dekreedile, millega pidi rahuldatama terwe rida pahempoolsete rühmade nõudmisi. Nende nõudmiste rahuldamise pidas Guerra tarwilikuks üldise rahunemise ja wabariiklaste parema tiiwa kaasatõmbamise mõttes.

Pariis, 17. weebruaril. Täna õhtul teatati Hispaania piirilt, et Hispaanias on wali tsensuur maksma pandud, mis käib ka telegrammide ja telefonikõnede kohta. Madriidis on liikumas igasuguseid kuuldusi. Kõneldakse, et kindral Saro tahab kuninga kasuks sõjawäelise mässu toime panna. Kui need kuuldused tõeks osutuwad, tahawad wabariiklaste juhid kogu maal üldstreigi wälja kuulutada.

Kuningriiklaste salasepitsused.

Madriid, 17. weebruaril. Sõjaministeeriumis oli monarhistide koosolek kindral Berengueri juhatusel. Koosolekul arutati monarhistliku koonduswalitsuse loomist. Pärast koosolekut otsustati kuningale teatada, et koosolekust osawõtjad on kuninga käsutada, kui kuningas monarhistlikku walitsust tahab luua. Arwatakse, et walitsuse moodustamine usaldatakse admiral Aznarile. Ka wabameelsete juht krahw Romanones olewat nõus niisugusse walitsusse astuma.

Kirjanik Roht wangistati.

Wõltsis juba pikemat aega weksleid.

Andis end ise ametiwõimude kätte.

Teisipäewa õhtul ilmus Tallinna kriminaalpolitseisse kirjanik Richard Roht, kes teatas, et ta juba pikemat aega weksleid on wõltsinud ja palus end wahi alla wõtta. Kirjanik Roht on wõltsinud muuseas Fr. Tuglase, oma isa, ajakirjanik W. Kochi, Jüri Kooperatiiwse ... ja teiste allkirju. Kokku on R. wõltsinud 36 wekslit, kogusummas üle 3000 krooni.

Roht, nagu [illegible] ... wekslitega. Mõni aasta tagasi ... R. ... Tangaste mõisa, kus ta ... rendile wõttis. Oli tarwis uut elumaja ja see nõudis suuremaid summe. R. laenas pankades wekslite wastu.

Kui rasketed ülespääsematuks muutusid, millis R. maja maksa, kuid sellest jätkus waid riiklikude maksude katteks.

Wekslitega ... Juba olid mõned wekslid protesti minemas ja kuna raske oli uutele wekslitele girosid leida, siis hakkas R. ka sõprade allkirju wekslitele järele tegema.

Nüüd aga ei suutnud R. ka wõltsimistega wekslite protestiminekut ära hoida ja kuna siis kõik niikuinii awalikuks oleks tulnud, siis ruttas Roht süüdmuste käigust ette ja andis end ise politsei kätte. R. wõeti wahi alla.

Üliõpilaskond sai põhikirja.

Tartu, 18. weebruaril. Eile kinnitas ülikooli nõukogu üliõpilaskonna põhikirja esitatud kujul. Seega omab üliõpilaskond nüüd rea mitmesuguseid õigusi ülikoolis. Kümne aasta jooksul on juba mitu korda ülikooli nõukogule üliõp. põhikiri esitatud, kuid senini lükati nad kõik tagasi.

Lendlehed põranda alt.

Kutsutakse 25. weebr. tänawmeeleawaldustele.

Kesknädala öösel on Tallinnas politsei 1. ja 5. jaoskonna piirides põrandealuste lendlehti laiali laotatud. Lendlehtedes kutsutakse rahwas rahwuswaheliseks töötute päewaks — 25. weebr. tänawmeeleawaldustele.

Eesti-Läti ajakirjanduse konwerents Riias.

20. ja 21. weebr. k. a. peetakse Riias Eesti-Läti ajakirjanduse konwerentsi.

20. weebr. kell 7.10 jõuawad Eesti ajakirjanikud Riiga, kus nad korteritele paigutatakse „Bellewue" wõõrastemajja.

Kell 10 on konwerentsi awamine, Tartu [illegible] [illegible]

1. märtsil

mööduh

4 aastat „Rahwa Sõna"

ilmumise algusest.

Selle aja jooksul on „Rahwa Sõna" tõusnud **mõjuwale kohale Eesti awalikus elus, millega arwestatakse.** Ta mõju laieneb järjekindlalt ja **poolehoidjate arw kaswab iga päewaga.**

Aastapäewa puhul, 1. märtsil ilmub „Rahwa Sõna" mitmekümne leheküljelisena, **ülewaadetega senisest ilmumise ajast.**

Kõiki endiseid ja uusi „Rahwa Sõna" poolehoidjaid ja sõpru, kes senini weel ei ole „Rahwa Sõna" tellijad, palume aegsasti õraanda tellimisi, et wõiksime saata

juubelinumbri koju kätte.

EESTI OMAWALITSUSE KINNITUS

A.-s. „OMA"

teatab sellega, et seltsi TALLINNA PEAAGENTUUR on ülewiidud

W. Karja tn. Nr. 3, telef. 18-58

(enne HARJU TN. 48) ühistes ruumes **Majaomanikkude Krediitpangaga.** Selts toimetab: **tule-, elu-, murdwarguse-, rahe-, klaasi-, koduloomade** kinnitusi ning ligemas tulewikus tööliste ja teenijate kollektiiwselt kinnitusi **õnnetusjuhuste wastu.**

ESIETENDUSKINO **Modern** Suur Tartu mnt. 4.

12. weebruarist. Haruldane kahekordne eeskawa! Alaealistele keelatud!

Iludus BILLIE DOVE armastusdraamas

Elust mürgitatud.

Helifilm Octavus Cohani romaani järele. **Filmis esineb kuulus neegrikoor lauludega.**

Hüüd nooruse järele.

(Noorendamisprotsess Dr. Woronoffi meetodi järele.)

Algus äri. kell 5, pühap. kell 2.

Kinoteater „ENDLA"

Meeleolurikas eeskawa! Kaks esietendust!

Hooaja wiimne film **Charles Farell'i** kaastegewusel

„SEIKLUSI HIINA LINNAJAOS".

Elurõõmsa ameerika onu, lõbusa lese, noore miljonäri ja ilusa neiu ebaharilikke juhtumeid San-Francisco hiinlaste linnaosas. Peaosades: MARGARETE LIVINGSTONE, CHARLES FARELL, ANNA MAY WONG, EARLE FOXE, J. FARELL MC DONALD.

„Ujuw ülikool". Draama 8 waat. Stuart Anthony romaani järgi. Peaosad: Sally O' Neil, Harvey Clarke, Georgia Hale, William Collyer, Gene Alsece, Virginia Sale j. t. Algus äri. kell 5; pühap. kl. 2.

Kinoteater „Kungla" W. Pärnu m. 31

LIL DAGOWER ja IWAN PETROWITSCH

kaasakiskuwas suurfilmis

„Naine, kes iial ei unusta sind"

12 waatust intiimsest sündmusist, millest daamid ei armasta kõnelda awalikult. Iwan Petrowitsch laulab esimest korda maailma wallutanud lööklaulu **„Es gibt, eine Frau die dich niemals vergisst".**

II. Ülihuwitaw heligrotesk.

Kinoteater **„Diana"** Kopli tän. Nr. 2.

Suur wäljapaistew kaksikeeskawa.

I. **„Hundilaul"** (**Naisewõim.**)

Draama 10 jaos. See film on niiwõrd haaraw ja lähedane inimhingele, et waatajad, kes seda filmi näinud, ei jõudnud küllalt kiita seda haruldast teost. Peaosades: sümpaatne GARY COOPER ja suurim DOLORES DEL RIO wõistleja LUPE VELEZ.

II. **„Armastus esimesest helkest"** (Puud õitsewad Werderis jälle.) Lõbus farss 7 jaos. Peaosades: SIEGFRIED ARNO, TEDDY BILL, FRITZ SCHULZ.

Kino „FORUM" Narwa m. 13, telef. 304-67.

13. weebruarist s. a. maailma parim heliooperett-rewüü

RIO RITA Enneolemata heliooperett armastusest, lõbustusest, muusikast, laulust ja tantsust.

Osa filmi loomulikkudes wärwides. Peaosades tuntud iludus ja ameerikas lauljanna **Bebe Daniels** ja New-Yorki Metropolitainteatri kuulus tenor **John Boles.**

Wabariigi walitsuse deklaratsioon.

Teisipäewasel riigikogu koosolekul tuli ettekandmisele uue walitsuse deklaratsioon. Nagu seesugusel puhkudel ikka, woolas ka seekord rahwast marunal koosolekule. Juba ammu enne algust oli kuulajate rõdu wiimse kohani täis. Samuti rahwasaadikud, peale üksikute, wõtawad istet oma kohtadel. Walitsuse looshis uus walitsus täies koosseisus. Ka on diplomaate omas loosis.

Riigikogu esimees, kes kuulub riigiwanema rühma, on tagasihoidlikult taandunud wastasrinna kes ja deklaratsiooni koosolekut juhatab koondaslane N. Penno, kes awab koosoleku weerandtunnilise hilinemisega. Pärast wormilisi toiminguid saab sõna riigiwanem K. Päts deklaratsiooni ettekandmiseks, mis kestab umbes 20 minutit. Läbirääkimisi otsustatakse wastasrinna ettepanekul pidada ühel järgmisel riigikogu koosolekul.

Seega on põnewam päewakorrapunkt läbi ja osa kuulajatest lahkub rõdu[l]t. Kauaks ei jää ka teised, sest päewakorras olewad küsimused wõetakse waieluseta läbi umbes 25 minuti jooksul, nii et weidi pärast kella kuut kuulutab lõppu juhataja wahaxläbt koosolekule, mis oli kestnud waewalt tund aega.

Järgmine koosolek peetakse arwatawasti täna hommikul.

*

Riigikogu koosolek teisipäewal, 17. weebruaril kell 5 p. l.

Pärast komisjonide täienduwaid walimisi saab

walitsuse deklaratsiooni

ettekandmiseks sõna riigiwanem **K. Päts**.

Austatud riigikogu liikmed! Arwestades seda, et praeguse riigikogu tegewus lõpeb juba tulewal kewadel, et selle lühikese aja jooksul riigikogus tuleb waswõtta weel eelarwet ja ühenduses sellega ka walimisele kulugi palju aega et jää suuremate ülesannete läbiwiimiseks koos riigikoguga, tahab walitsus oma deklaratsioonis kõigepealt ära tähendada need üldised põhijooned, mis ta oma tegewuse aluseks seab, peaasjalikult meie raske majandusliku seisukorra lahendamisel.

Walitsus tahab

kõigil majandusaladel teostada aktiiwset poliitikat.

Et see wõimalik oleks, tuleb muretseda kiiremas korras kindel ülewaade selle kohta, mis meie ise walmistame ja mis meie senini teistelt maadelt oleme sisse wedanud.

Nende andmete põhjal tuleb asjatundjate ja kutseorganisatsioonide osawõttel wälja töötada kindel programm abinõude ja edenemisteede seadmiseks kõigi majandusalade tarwis.

Maksustamisreformi kiire teostamine, tingimusel, et senine maksukoorem ei tõuseks.

Kindel kokkuhoiupoliitika riigi ja omawalitsuse majapidamises.

Riigi walitsusasutiste lihtsustamine puhtmajanduslikkudest ettewõtetest, püüdes seada wõimalikult ühisele alusele eraettewõtetega. Riigi majanduslikkude ettewõtete alal piirduda nendega, mis üldhuwides tarwilikud.

Riigi wäljaminekuid kõigil aladel piirata.

hoidudes igasuguste mittehädatarwilikkude wäljaminekute eest.

Ka omawalitsustelt nõuda praegusel raskel ajal igasuguste mittehädawajalikkude kulutuste ärajätmist, mõjutades seda abinõudega, mis walitsusel omawalitsuste suhtes olemas.

Wäliskaubanduse bilansi tasakaalustamine.

Stabiilne tollipoliitika, mis takistaks liiast ning kahjulikku sisseweo üleküllust. Igakülgne wälisturgude tundmaõppimine ja ärakasutamine meie kaupade mahutamiseks.

Kaubalepingute tagajärgede kindel kontrollimine ja nende lepingute teostamine meie majanduslikkudele huwidele wastawalt. Meie wälisesinduste tegewuse juhtimine ka meie majanduslikkude huwide kaitse seisukohalt ja selleks kindlate eeskirjade andmine.

Põllumajanduse kaitse arendamine ja põllusaaduste turgude kindlustamine.

Põllumajanduse kaitseabinõude arendamine, sellejuures juhtnööriks wõttes, et meie põllumehele kindlustada tema saaduste tootmise kulusid.

Piiritusе tehnilistel otstarwetel kasutamise edendamine ja selle wäljaweo soodustamiseks wälisriikidesse koos nende waliitustega abinõude leidmine.

Põllumajanduslikkude laenude ümberkorraldamine pikaajalisteks ja odawaprotsendilisteks.

Lühiajaliste ja kõrgeprotsendiliste laenude koorem on see, mis praegu meie põllumajandust eriti rõhub. Siin tuleb kõige kiiremalt abinõusid leida, et ühist kokkuwarisemist ära hoida. Riiklikkude asutiste tegewuse kõrwal tuleb selles sihis luua ka

põllumeeste eneste omaabiasutisi

ja toetada nende tegewust. Üheks niisuguseks omaabikorralduseks oleks endiste mõisnikkude maakrediitseltside uuesti elustamine, muutes need põllupidajate wastastikusel alusel töötawateks pikalaenuasutisteks. Selle ülesande täitmist peab walitsus üheks kiireimaks. Kui rahwuswahelise maakrediitpanga asutamise järel sealt odawat krediiti saamine wõimalikuks muutub, tuleb samme astuda, et ka meie põllumajanduse terwendamiseks sealt laenu saada. Seda laenu tuleks kasutada just selleks, et põllumajanduse laenusid muuta odawamateks pikaajalisteks, mis ühtlasi aitaks parandada meie rahaasutiste seisukorda.

Põllutöö ja teiste kutsete esinduse loomine.

Et seda küsimust lähemal ajal riigikogule esitada seaduseelnõu, millega ellu kutsutakse seaduslikul alusel walitud põllumeeste esindajate kogu, kellel oleks ülesandeks põllumeeste woolude soowide läbi kaalumine, kokku seada ja walitsusele esitada ametlikkude põllutöökoja eelnõu. Ka teiste kutsete soowidele wastu tulles tahab walitsus luua korralduse, et kutseühenduste loomisel põhjendatud soowid täitmist leiaksid. Tulekud ettewalmistusele

tööliste, arstide ja inseneride kutseesinduste korralduste kawad.

Elujõuetutele majapidamistele juurelõigete andmine ja maareformi lõpulewiimise kiirendamine.

Lahendada kõigepealt praegu **elujõuetute wäikekohtade juurdelõigete küsimus ja wiia lõpule riigi-renditalude ja popsikohtade korraldamine.**

Kiirendada asundustalude müüki ja nende kinnistamist, nii et need tööd wõiksid lõpule jõuda lähema paari aasta jooksul.

Maakorralduse läbiwiimise hõlbustamiseks wõtama panna **maakorraldus-ühingute asutamise seadus.**

Jätkata asundustegewuse arendamist wastawalt praeguse aja põllumajanduse nõuetele.

Arendada maatööliste ja käsitööliste kohtade asutamist kawakindla plaani järgi.

Esitada riigikogule asundusseaduse eelnõu.

Tööstuse ratsionaliseerimine.

Wälja töötada kawa, kuidas Pikalaenupanga kätte kogunenud wabrikuid kiires korras ja otstarbekohaselt likwideerida. Tööstusesse kapitali inwesteerimisele, mida tarwidusele kohaselt raske põhjendada, piirid panna nii walitsusabinõudega kui ka krediidi kitsendamisega. **Rewideerimisele wõtta praegune tööstusettewõtete asutamise kord wastawalt meie rahwamajanduse huwidele.**

Elujõuliste tööstusettewõtete majanduspoliitiline kaitse olgu teadlik ja kawakindel.

Riigi majanduspoliitiline kaitse üksikutele tööstusaladele peab ühendatud olema selle ala ettewõtete töötamiswiiside ajanõuete kõrgusele tõstmisega.

Riiklikkude rahaasutiste juuremaid krediite kasutawate ettewõtete kohta peab olema neil rahaasutistel igal hetkel selge ülewaade nende warandusliku seisukorra ja töötamise wäljawaadete suhtes.

Tööstuse alal normeerida ja lahendada wahekordi ettewõtjate ja tööliste wahel, silmas pidades majandust edukaks koostööks ja elawa tööjõu kaitseks seaduste walmistamisel. **Selles sihis uuendatud kujul maksma panna ka tööliswanemate seadus.**

Tooresainete ja poolproduktide tollimäärad kiires korras seal rewideerimisele wõtta, kus nad kodumaa tööstuse ja põllumajanduse edenemist takistawad.

Tööstuse igakülgseks ratsionaliseerimiseks tuleb walitsusasutiste ja wastawate majandusalade esindajate koostöötamisele anda kindel suund ning alus.

Selgitamisele wõtta meie weeja muude loodusjõudude kasutamine üldise elektrifitseerimise sihis, walmistada selleks tarwilikud kawad, kiiremas korras selgusele jõuda Narwa kose weejõu kasutamise asjus ja ametlik-õiguslikul alusel ellu kutsuda Eesti jõukomitee.

Tööwõimaluste leidmine.

Teostada kindlamat wälistellimiste kontrolli. **Krediitasutiste koostööd tarwitada kodumaa tellimiste kasuks. Suuremate riiklikkude ja omawalitsuse tööde otstarbekohane jaotamine, meie aastaaegu ja töö hooaegu arwesse wõttes. Töötute ja nende tööalade kohta andmete kogumine.**

Tööpuuduse kaotamiseks ja töötute toetamiseks

püsiwate korralduste loomine.

Asunduskohtade korraldamine nende töötute tööjõu ärakasutamisega, kes ise tahawad sinna asuda.

Mereasjanduse edendamise ja kalapüügi korraldamise abil püüda wõimaldada

rannaäärsetele elanikkudele awaramaid teenistuse wõimalusi, silmas pidades sellejuures ka Peipsi rannaküla tööpuudust ja sellest tekkinud häda.

Tööpuuduse wastu wõitlemiseks ja töö ratsionaliseerimiseks kindel seaduslik kuju anda

kaheksatunnilisele tööpäewale tööstuses.

Tööwõimaluste muretsemiseks ja töötute arwu wähendamiseks ligem koostöö luua riigiasutiste ja omawalitsuste wahel.

Krediitolude terwendamine.

Uue krediidiseaduse maksmapanemine. Krediidiasutiste organisatsiooni ja tegewuse ratsionaliseerimiseks wastawa kawa wäljatöötamine ja selle teostamine majandusministeeriumi järelewalwel. Eesti Panga ja Pikalaenupanga kaastegewusel

protsendimäärade alandamine

ja liigprotsentide wõtmise wastu kindlamate abinõude tarwitusele wõtmine. Krediidi kasutamisel pankades krediidi otstarbekohasust arwestada nende põhijoonte järgi, mida on soowitatud wõtta juhtnööriks pankade keskesinduse ja majandusministeeriumi koostöötamisel.

Omawalitsuse reform.

Omawalitsuse seaduste wäljatöötamise alal on walitsus oma eelkäija'st pärinud **wallaseaduse eelnõu.** Selle ja maaomawalitsuseaduse eelnõu esitamine sõltub lõpliku seisukoha wõtmisest maaomawalitsuse olemasolu küsimuses.

Walitsus tahab jatkata omawalitsuste arwepidamise asjaajamise korraldamist.

Haridus- ja kultuurielu korraldamine riigi majandusliku kandejõu kohaselt.

Üldjoontes peab meie hariduspoliitika sihiks ikka jääma see eesmärk, et haridus oleks kõigile kättesaadaw. Seda eesmärki tuleb aga teostada nii, et see meie rahwa kandejõudu ei ületaks. Elunõuetele wastawaid oskusi ja teadmisi tuleb anda kutsekoolide otstarbekohase wõrgu abil. Kõrgema tehnilise hariduse korraldamise küsimus tuleb lõplikult lahendada.

Kokkuhoiu sihis tuleb lõplikult kindlaks teha, kui palju ja missuguseid kunsti-õppeasutisi tuleb riigi toetusel ülewal pidada.

Üksikute ministeeriumide tööaladelt arwab wabariigi walitsus ära tähendada järgmist:

Wälispoliitika alal tahab walitsus alati silmas pidada, et oma rahwuswahelist seisukorda kindlustada Eesti kõige paremini, kui ta üldise rahu mõtte teenistuses teistes oskab järjest rohkem wõita wabade rahwaste lugupidamist ja sümpaatiat.

Selles teadmises tahab wabariigi walitsus ära kasutada kõiki wõimalusi, et tihedamas ühenduses rahwasteliiduga alaliselt süwendada sõbralikku wahekorda kõigi wastastikuse waimus kõigi riikidega.

Praegusel silmapilgul, mil üldise majandusliku kriisikese surwe lasub ka meie maal ja rahwal, tahab walitsus erilist rõhku panna wabariigi majanduslikkude suhete elustamisele teiste rahwastega.

Riigikaitse alal

tahab wabariigi walitsus algatada ümberkorraldusi eesmärgiga wähendada wäljaminekuid **meie olukoras mõeldawa miinimumini,** jäädes seega summasid ajanõuetele wastawate relwade ning muude kaitsewahendite soetamiseks. Sellejuures wabariigi walitsuse üldiseks sihiks on tegelikke riigikaitse wajadusi kooskõlastada riigi majandusliku kandejõuga.

Kohtu- ja siseministeeriumi jooksvate tööde alalt oleks riigikogule teatada järgmist:

Administratiiw alal tuleb energiliselt käsitleda kõiki abinõusid **riigile kahjuliku teotsemise** ärahoidmiseks, eriti piirituse salasisseweo alal.

Seaduste **kodifitseerimist** alal on tööd käimas **maksvate wene-aegsete seaduste eestistamiseks.** Need, mis ei waja muudatusi, on tõlkimisel ja kawatsetakse awaldada trükis eriwäljaannetena; kuna seadused, mis wajawad suuremaid muudatusi, on wastawates komisjonides läbiwaatamisel kohtutegelaste osawõttel, mille järel nad esitatakse riigikogule. Wiimastest seadustest oleks nimetada **kohtuasutiste korralduse seadus, tsiwil- ja kriminaalprotsess, tsiwiilseadustik, distsiplinaarseadustik** ja nende ellurwiimise seadused. Mereseaduste ümbertöötamine jatkub.

Teedeministeeriumi alalt

oleks ära tähendada järgmised ülesanded:

Walitsus kawatseb riikliku ehitustegewuse ratsionaliseerimiseks jatkata selle kui ka tehnilise järelwalwe koondamist teedeministeeriumi juurde.

Et wõiks teostada linnade ja teiste asulate otstarbekohast planeerimist ja wäljaehitamist, kawatseb walitsus uuendada ehitusseadust.

Tunnustades ühendusewahendite paremat korraldust riigi esimesejärguliseks ülesandeks, tahab walitsus edasi arendada eriti maanteede korraldamist, hoolimata majanduslikkudest raskustest.

Pooleliolewate raudteede ehitamise tahab walitsus wiia kiirelt lõpule.

Riigi raudteed peawad olema kommertspõhimõtetel juhtiwaks ühenduswahendiks. Walitsus püüab leida abinõusid raudteede tehnilise olukorra ja tulukuse tõstmiseks.

Walitsus peab silmas ka teiste liikumisabinõude arendamist rahwamajanduse huwides, kooskõlastades jõuwankrite liikumist raudteede ja laewade omaga.

Walitsus tahab jatkata töid maapostiolude parandamiseks, samuti telefoniwõrgu ajakohaseks arendamiseks, pidades silmas maal kõnepunktide, kaugeühenduste ja agentuuride wõrgu laiendamist.

Weeteede korraldamisel jatkab walitsus sisewete korraldamise ja Peipsi weepinna alandamise töid.

Eesti saaduste wälismaadele turustamise hõlbustamiseks tahab walitsus leida abinõusid laewaühenduse parandamiseks.

Põllutööministeeriumi alalt

oleks ära tähendada järgmised jooksvad tööd:

Arwestades seda, et meie põllumajandus suurel määral oleneb põllumajandustoodete wäljaweost, on waja jatkata wälisturgude kindlustamise tööd meie kaupadele. Selleks tuleb tõsta meie ekspordikauba kwaliteeti ning edendada standardiseerimist käsikäes wäljaweo kontrolli süwendamisega.

(Järg 7. lhk.)

Ametiasutuste ümberkorraldamise tähtaega kawatsus pikendada.

Walitsuse õigus selleks lõpeb 9. aprillil.

Wabariigi walitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduse § 62 põhjal peab wabariigi walitsus riigiasutuste koosseisud esitama riigikogule seadusena wastuwõtmiseks hiljemalt kahe aasta jooksul arwates wab. wal. ja ministeeriumide korraldamise seaduse maksmahakkamise päewast. See tähtaeg lõpeb 9. aprillil 1931. aastal. Riigiasutuste koosseisude kawad on teatawasti praegu esitatud majandusministeeriumile ja nendes on tehtud märkides praeguste koosseisudega suuremaid wähendusi ning ümberkorraldusi ja tarwilik on, et need muudatused hakkaksid seadusena ja juba pikemaks ajaks maksma 1. aprillist 1931. a. Et riigikogul ja ka wab. walitsusel wõrdlemisi wähe aega on jäänud 1931./32. a. riigi eelarwe läbiwaatamiseks, peetakse walitsuse asutustes koonitawaks riigiasutuste koosseisude seaduse eelnõu läbiwaatamist edasi lükata ja seda arutada ühes 1932./33. a. riigi eelarwega, mille tõttu tuleks muudatusele wab. wal. ja ministeeriumide seaduse wastaw osa.

Põhiseaduse muutmise korda kaalutakse

Rida küsimusi rühmadele.

Riigikogu walimise, rahwahääletamise ja rahwaalgatamise seaduse erikomisjoni koosolekul 18. skp. jätkati põllumeeste kogude poolt esitatud seaduseelnõu arutamist II lugemisel.

Alguses tähendas komisjoni liige kindral Soots (põllum. kogu), et põhiseaduse muutmist tuleks kergemaks teha, kuna paljud kodanikud on praegu ärewil ning ootawad seda pikisilmi. Hra Soots toob näiteks wabadussõjalaste liidu seisukohti et põhiseaduse muutmist tuleks kergendada ja nende seisukohaga tuleks arwestada, kuna wastasel korral wõiks karta wägiwallategusid nende poolt. See wäljendus kutsub esile komisjoniliigete wahel elawaid mõttewahetusi, kusjuures süüdistatakse kindral Sootsi mõju ja surwe awaldamisest komisjonile.

Seaduse sisulisele arutamisele asudes jõutakse ühisele arwamisele, et riigikogu rühmadel tuleb wõtta seisukohte järgmistes küsimustes:

1) Kas rahwahääletamisest osawõtmine põhiseaduse muutmise korral teha sunduslikuks?

2) Kas nõuda põhiseaduse muutmisel rahwahääletamise teel mingisugust kwoorumi ja millist nimelt. Kas riigikogu walimistest osawõtjate wõi hääleõiguslikkude kodanikkude arwust?

3) Kas kwoorumi juures nõutakse kwalifitseeritud enamust?

4) Kas riigikogu peab seisukohta wõtma rahwahääletamisele widawa seaduse suhtes?

5) Kas põhiseaduse üksikute osade muutmiseks tuleks neid küsimusi kwalif. enamuse suhtes liigitada?

Rida rühmi deklareeriwad omi seisukohti. Tööerakonna, rahwaerakonna, kristlaste ja Saksa-Rootsi rühmad ei poolda sunduslikku hääletamisest osawõttu, kuid pooldawad kõik kwalifitseeritud enamust eritingimustel. Tööerakond nõuab, et põhiseaduse muutmise seaduseelnõu suhtes tuleks ennem rahwahääletamisele wiimist riigikogu arwamine ära kuulata.

Küsimuste üksikasjalist arutamist jätkatakse järgmisel koosolekul 4. märtsil s. a.

Automaatkassade kratt lõksus.

Peapostkontori telefoni automaatkassa tühjendaja tabati.

Mees sattus ülesseatud püünisesse.

Tallinna peapostkontorisse tekkis hiljuti kratt, kes tühjendas telefoni awaliku kõnepunkti automaatkassat. Teatawasti saab awalikust automaatkõnepunktist kõnelda waid siis, kui 3-minutilise kõne eest ette 10-sendiline metallraha automaatkassasse lastakse. Peapostkontori kõnepunkti tarwitawad paljud. Nii peaks siis automaatkassasse ka 10-sendilisi kogunema. Kuid juba paaril korral, kui wastaw ametnik sealt raha tahtis wälja wõtma, on kassa tühi. Keegi käis enne ametnikku kassat tühjendamas. Teatati asjast ka kriminaalpolitseile, kuid kratti tabada ei suudetud.

Lõpuks otsustati püünis üles seada. Automaatkassa uks ühendati lambiga, mis asus teises ruumis ja kui keegi kassa ukse awas, lõi lamp teises ruumis põlema.

Neljnädala hommikupoole märkaski telefonipreili teises ruumis, kui märgulamp äkki põlema lõi. Preili ruttas telefonikapi juurde ja sulges wäljastpoolt selle ukse. Nii jäi kassakratt lõksu.

Kiirelt kutsuti kohale peapostkontori ülem ja teised ametnikud. Ka kriminaalpolitsei oli warsti seal ja ühiselt awati siis telefonikapi uks. Kapist leiti keegi noormees Siimo, kes päewiti posti peawalitsuses töötab. Kriminaalpolitsei wõttis mehe wahi alla.

Sõjapunktis Prantsusmaale.

Tallinna noormeeste ebaõnnestunud töö-otsimise reis.

Tapiga kodumaale tagasi.

Teisipäewal saadeti Belgia kaudu tapiga Eestisse tagasi kaks Tallinna noormeest — Johannes Treier ja Heinrich Toomingas, kes umbes kuupäewad tagasi salaja wäljamaale läksid, lootes seal paremat wõimalust ja tunnistust eest leida.

Noormehed, kodulinnas asjata tööd otsinud, lahkusid 13. jaanuaril Tallinna sadamas salaja ühele walismaa laewale, mis Prantsusmaale sõitis. „Jänesed" wiibisid kogu aja sõjapunktis peidus ja lootsid õnnestuda neil ühes prantsuse sadamalinnas kuiwale maale pääseda. Seal aga sattusid pigisse. Politsei tabas poisid ja jaatis nad kiri teada siseteslijad Pariisi meie konsulaadi korraldusele. Sealt lükkati mõlemad seiklejad tapiga Eestisse tagasi, ilma et nad waljumõistetud Prantsusmaal leiwaraha oleks jõudnud teenida.

Treier on 20, Toomingas 19 a. wana. Neid mõlemaid karistatakse seata ülewärti käimise pärast.

Weerenni rahutuste likwideerimine.

Kui suguhaiged tahtsid naisarsti kotti ajada.

Üle 20 naise kohtu alla.

Umbes nädalapäewad tagasi tekitas Weerenni tän. asuwas suguhaiguste haiglas rawitsusel olewad awalikud naised mässu. Naistele ei meeldinud haiglas senine rawimiskord, see olla liiga raskendane. Naised tahawad, et rawimine toimuks kiiremalt, et ... wabaduse pääseks.

... oli ... asutsetigi arstkonna ... ettepanekul alustada. Ühel hommikul, kui haigla naisarsti tuli, piirasid rawitsusealused ta koridoris sisse. Naised kotti ta ... hoidsid suuri kotti käes ja ... ähwardawad tõsta ... koti!"

Õnneks jõudis haiglamaja inspektor Saulep jaole. Naiste rahutused kustuti maha. 10 hakkajamat mässulist mõisteti rahukohtuniku poolt 3 näd. aresti. Kuid sellega polnud rahutuste tagajärjed weel likwideeritud. Juurdlust jätkati ja nüüd antakse weel 11 naist kohtu alla. Nendest süüdistatakse Else Wegeströmi ja Hilda Hormi naisarsti teoga haawamises. Nemad olid, kotiga platsis olnud. Teised 9 awalikku naist wõetakse wastutusele lärmamise ja rahurikkumise pärast.

Soomes kollitati mässuga

Walleniuse kambamehed tegutsewad ikka.

Helsingi, 18. weebr. „Pohjan Sanomat" tõi mafliidu kohta, kes enne walimist oli kõwasti Stahlbergi kandidatuuri wastu kirjutab teaantsjarele, et maalinn walijameestele oli teatatud, et sõjawäelaste ringkondade arwates wõib seisukord kujuneda häwdahoiklikuks, kui Stahlberg presidendiks walitakse, ja et tema walimine tähendaks wiit awaliku mässu puhkemist.

K. Ast-Rumor 45-aastane.

Kirjanik ja riigikoguliige Karl Ast-Rumor pühitseb täna oma 45-a. sünnipäewa. „Rahwa Sõna" pere poolt usinale ja wäleda sulega kaastöölisele paremad õnnesoowid.

Majandusministri kõnetunnid

on esmaspäewal ja neljapäewal kella 12—11.

Riigikogu koosolek täna.

Riigieelarwe ja walitsuse deklaratsiooni waelused päewakorras.

Täna, neljapäewal, algab riigikogu koosolek hommikul kell 10. Päewakorras on muuseas: riigi 1931/32 aasta eelarwe; läbirääkimised wab. walitsuse deklaratsiooni üle, riigikogu ankeetkomisjoni seadus ja Narwa koje kontsessiooni seadus.

„Kiwiõli" töötas Narwa elektriga.

Kõrgepingeliin oli woolu all.

(„Rahwa Sõna" traaditeade.)

Narwa, 18. weebruaril. Täna öösel tegi a.-s. „Kiwiõli" katset Kreenholmi elektriwooluga. Kreenholmi — „Kiwiõli" elektri kõrgepingeliini pikkus on 73 kilomeetrit. Eile õhtul lasti Kreenholmi elektrijaamast kõrgepingeliinile wool sisse ja „Kiwiõli" wabrikus tehti katsed selle wooluga masinaid tööse panna. Katsed õnnestusid. Masinad töötasid korralikult.

Tosin wene aurikut jäämäepiiril.

Eile hommikul nägi Steinskäri tulitorn idapoolt lähenewat nut wene aurikute karawani, — kümme laewa, kahe jäälõhkujaga eesotsas. Tänaseks oodati laewu Tallinna kohale. Wõimalik, et mõni neist sadamasse sisse pöörab.

Rängad uputused Rumeenias.

Terwe linn wee all.

Bukarest, 18. weebr. Jääminek tõttu on Rumeenias tekkinud suuri uputusi. Galatzi linnas Donau ääres on madalamad kohad täielikult wee all. Ükeskust peetakse ainult weel pantidega. Ka Wittowi linn Donau suudmes on wee all. Wesi ulitsatel on kohati kuni 2½ meetrit sügaw. Elanikud on põgenenud kõrgustikule, mis asub linna lähedal. Inimesed kahjud on wäga suured.

Jääwäli laieneb.

„Tajnja" wahwel.

Riina ja Tahkuna wahel asuw jääwäli on wiimasel paewade kõrgemast temperatuurist hoolimata tuntawalt laienenud ning ulatab juba Commissioneni.

Wesleedewalitsuse korraldusel wiibib jäälõhkuja „Tajnja" praegu tähk. jaawalja piirkonnas, et igal wõimalikul juhusel jõuda kinni jäänud laewadel abi kaasa anda.

Tollipanama tegelased wangiroodu.

16 kohtualust süüdi, teised õigeks.

Teisipäewa hilisõhtul kuulutas rahukogu tollipanama protsessis otsuse. Rahukogu mõistis Wladimir Eplika, Artur Laurenbergi ja Karl Kulli 5 aastaks wangiroodu, Eugen Bärenklau 4 a. wangiroodu, Heinrich Piir kõigi iseäraliste õiguste kaotamisega 4 a. wangiroodu, kusjuures 1 a. 10 kuud eelwangistust arwesse wõetakse. Elmar Borga 3 a. wangiroodu — 1½ a. eelwangistust wõetakse arwesse. Gustaw Tensuda ja Wiktor Kresfel mõisteti 3 a. ja Otto Treier neljaks aastaks wangiroodu. Treierit wõetakse eelwangistus 2 a. 3 kuud arwesse. Leonid Douglas mõisteti 1½ a. wangiroodu.

Bärenklaut, Treierit, Kulkit, Eplikut ja Kresfelit mõisteti wälja rida üksikuid tollitrahwe, mittemaksmise korral tuleb neil selle eest lisaaega istuda.

Karl Tammann, Sergei Orloff, Elmar Borga ja Jaan Urla tunnistati süüdi salakauba weos, kuid kuritee igunemise tõttu pääsesid nad karistusest. End. tolliwalitsuse ülem Hugo Jõudu ja rewident Hallik mõisteti õigeks, Nikolai Trotsky leiti aga süüdi olewat ja wallandati kohtuotsusega ametist.

Teised süüalused ja ürimehed mõisteti õigeks.

Celminshi wõit üle noatera.

Kriisioht Lätis silmapilguks kõrwaldatud.

Walitsus lahkub ise?

Riia, 18. weebruaril. Saeima eilne koosolek, kuhu walitsus oli ilmunud täies koosseisus, algas äge põnewas õhkkonnas, sest oli oodata otsustawat hääletust walitsuse ja rahaminister Petrewitsi wastu sihitud umbusaldusettepanekute kohta. Põllumeeste liidu ja Saksa rühma poolt esitati üleminekuformel, mis sisaldas usaldusawaldust walitsusele. See üleminekuformel wõeti wastu 46 häälega 44 wastu. Teine üleminekuformel, nimelt sotsiaaldemokraatide umbusaldus walitsusele ja rahaministrile, ei tulnud pärast seda enam üldse hääletusele.

Hoolimata eilsest hääletusest faciwas arwatakse poliitilistes ringkondades, et Celminshi walitsusele tekib lähemal ajal tõsiseid raskusi. Rahulolematute koalitsioonirühmade nõudmised on jäänud rahuldamata, ja ees seisab weel wõitlus seaduseelnõu pärast, mis walitsusele luba annab iseseiswalt tolli kõrgendusi läbi wiia.

Lehtede teatel on mitmesuguste keskrühmade wahel käimas elawad läbirääkimised, mis sihiwad walitsuse ümberkujundamisele. Peetakse peaaegu kindlaks, et pärast nende läbirääkimiste lõppu astub Celminshi walitsus tagasi ja luuakse uus kodanlik walitsus uue koalitsiooni alusel.

Riia, 18. weebruaril. Nagu walitsuserakondade ringkondadest kuulda, kawatseb peaminister Celminsh esineda reedel walitsuse lahkumispalwega, kui täna peetawal koalitsioonirühmade koosolekul korda ei lähe kokkulepet saawutada erisi lätlaste poolt esitatud nõudmiste asjus.

Paul Raua mälestusnäitus.

Lähemail päewil awatakse N. K. Sihtkapitali poolt Rataskaewu 9, surnud Paul Raua mälestusnäitus, mis wõib publikule huwi pakkuda — tüüpilisemat ja huwitawamat tema elutööst.

Awalikud tegelased pilti.

Kunsti sihtkapital korraldab portreede wõistluse.

Kujutawa kunsti sihtkapitali walitsus kuulutas wälja wõistluse tekkimise awalikkude tegelaste portreede peale.

Portreteerimiseks soowitatakse: tuntud awalikke poliitika-, majandus- ja kultuurtegelasi. Lähemaid andmeid isikute kohta wõib saada k. k. sihtkap. walitsusest. Wõistluseks esitatud maali suurus 110×80 sm. Esitamise tähtaeg on 1. september 1931.

Aumärgid „Mikumärdi" eest.

„Draamastuudio" teatri juhatuse poolt on otsustatud rinnas kantawad aumärgid annetada Eesti Riia saadikule Wirgole, konsul Mõldrile, LSTA direktorile Richard Behrsinile, Riia „Rahwusteatri" direktorile Robert Behrsinile ja näitlejale Selmanisele, tänutäheks lahkuse eest, mida üleloetletud tegelased „Draamastuudiole" näitasid ta „Mikumärdi" külaskäigu etenduse puhul Riias.

Aumärgisaajatest on Rich. Behrsins „Mikumärdi" tõlkija ning näitleja Selmanis teose lawastaja.

Märgid anti saadik Wirgole edasiandmiseks.

Monarhist Soome presidendiks.

Keskerakonna wingerdamine lapualaste kasuks.

Wäljawaated tulewikku.

Esmaspäewal lõppes Soome presidendi walimine. Seekord ei olnud küsimus, mis partei annab riigipea, waid kas presidendiks jääb Lapua wõsawendade usaldusmees, wõi demokraatia kaitsja.

Diktatuurimehed on wõetud parempoolse koonduserakonna katte alla, nendega seltsib suur osa rootsi kodanlust. Otsustawad wõitlejad fashistliku diktatuuri wastu on arusaadawalt sotsiaaldemokraadid, kuid nendega seltsis ka wäikese mõjuga edumeelne erakond. Oli õieti wähe loota, et sotsiaaldemokraatide kandidaat Wäinö Tanner oleks wõinud jääda enamusse, sellepärast sotsiaaldemokraadid olid otsustanud toetada kõikumatu kodanlise demokraadi Stahlbergi walimist.

Lapua liikumine on waibumas, see ei ärata enam poolehoidu laiemais rahwahulkades. Kuid et riigiwõimu katte all teostada diktatuuri unistusi, selleks presiiti iga abinõuga oma kandidaati — ja selleks osutus praegune peaminister koonduserakonnast — Svinhufvud.

Svinhufvudi walitsus, kus istub koguni mõnigi Lapua-liikumise algataja, on hellitanud seda wõsawendade tööd kõige häbematumal kombel. Igakord, kui mõne seaduserwastasuse pärast tuleb wangistada lapualasi, neid lastakse pääseda wabalt — nagu oli hiljutigi, kui Lapua leht ähwardas Svinhufvudi wastaskandidaati Stahlbergi otse surmaga. Maaliit, põllumeeste keskerakond, kes parlamendis istub sotsiaaldemokraatide kõrwal (meie asunike ja töörakonna taoline poliitikaga), orjustas aga wiimasel silgul hääletada Lapua kandidaadi poolt — ja tulemus on see, et kahe hääle ülekaaluga Svinhufvud on walitud kuueks aastaks Soome riigipeaks.

Reaktsioon, nagu selle fashistlik worm on saanud Soomes tunnustuse, olgugi nowi. Kuid see tunnustus tähendab õmeti, et Soomes hakatakse walitsema fashismisõbralikult. Kõik need, kes usuwad, et järeleandmine fashismile wõib nõrgendada seda liikumist, kuna ainult kommunistliku liikumist olewat waja kaotada wägiwallaga, mängiwad lihtsalt sesuiiti. Fashismi tekkimine Itaalias oli wõimalik walitsuse kahkel kaasabil, Austria fashism püsib ainult reaktsiooniliste walitsuste armust. Samal ajal, kui kommunistlik liikumine — ja ainult ilma wägiwallata! — wõib joosta kuiwale sotsialistliku liikumise jõu suurenemise tõttu, fashistlik liikumine w a j a b riigiwõimu heatahtlikkust. Ja Soome fashistid ei ole teinud asjatuid äwireise Austria, Saksa ja Itaalia fashistide juurde, et weenduda selles. Meile president ja tulewane walitsus tähendawad arenguwõimalusi — ja sellepärast see suur energia. Et Soome sotsialistlikul liikumisel on ees pikk ja raske wõitlus fashismi wastu, selles ei ole kahtlust, nagu mitte selleski, et Soome fashism (nagu igal maal!) on pöördud kõige teraswamini s o t s i a l i s t l i k u   t ö ö l i s l i i k u m i s e   w a s t u.

Meie ei wõi unustada Svinhufvudi reaktsioonilisi kalduwusi waremgi. Werise kodusõja järel ta wõttis oma kätte riigi juhtimise ja käis kauplemas üht Saksa printsi Soome kuningaks, pakkudes sellega Soomet kaudselt Saksa prowintsiks. Maailmasõja lõpp tõmbas kriipsu läbi Svinhufvudi monarhistlikust poliitikast, kuid läinud suwel teda jällegi oli waja! Ja meie ei eksi wist, unustades, et wana Svinhufvud enne oma loomuliku surma sureb teistkordselt p o l i i t i l i s e l t oma fashismisõbralikkuse tõttu. Soome sotsialistlik tööliskliikumine on liig tugew selleks et neelata rahulikult alla oodatawat — wõi jatkatawat — poliitikat.

Eriline peatükk aga on maaliidu osa fashismi soodustamises — seit ainult selle erakonna ükskõiksuse toetamise tõttu walimised kujunesid selliselt. Maaliit kannab endas keskerakonna kõiki halbu omadusi. Ta mängib wahest pahempoolset, kuid ainult sõnades. See „pahempoolsus" tekitas oma rüpest k o g u K o s o l a k a m b a, ja kui maaliidu lehed wahest arwustawad Kosola ja teiste teguisid, siis maaliit tegudega toetab seda kõike. Ei ole maaliidule hirmsamat waenlast kui sotsialistid, ja sellepärast wägiwallateod sotsiaaldemokraatide wastu on tihtigi kohalike maaliitlaste juhitud. Maaliit on tüübiline keskerakond, ideoloogiata ja poliitiliste tõekspidamisteta. Selline erakond on parim sõõdamaa fashistliku liikumise alguisele — milleks ongi rahwuswahelisi näiteid, — ja sellise partei poliitika soodustab fashismi enam kui mingi suurkodanline partei.

Soome wahekorrad on selged. Ühel pool tööliskiass sotsialistide juhtimisel, teisel pool kodanlus, kelle eelwäeks on Lapua wõsawennad. Tillukest edumeelset erakonda toetawad keskkihid on ses wõitluses tähtsusetud. Igatahes presidendiwalimise tulemused wõiwad suurendada kunstlikult fashismi Soomes — ka Eesti reaktsionääride üürikeseks rõõmuks.

A.

Roimarite import Austriasse.

Berliini sotsialistide tapjad heimwehri juhtide juures warjul.

Wangistamised ja läbiotsimised.

Innsbrukis, Austrias, wangistati sealne fashistliku kaitseliidu pealik Malitz. Samadel põhjustel, nagu temagi, läheb trellide taha Tiroli kaitseliidu-heimwehri tegelane Lapper, kes temaga ühel ajal wangistati.

Süütegu, millesse mõlemad segatud, on teatud mõttes rahwuswaheline. Kui uueaasta esimestel päewadel salkkond rahwus-sotsialiste Berliinis laks sotsiaaldemokraatlikku parteisse kuuluwat töölist keset tänawat ja ilma ühegi nähtawa põhjuseta surmasid, jäid roimarid jäljetult kadunuks. Politsei, rahwus-sotsialistide mürgeldustele igal juhusel wõimalikult heatahtlik, hakkas roimareid alles siis otsima, kui nad silmapiirilt juba kadunud olid ja lehed politseile korruptsioonilise lohakuse pärast ägeda peapesu walmistasid.

Waheweal saadi teada, et roimarid, kellede nimed Berker ja Hanschke, Austriasse olid põgenenud ja seal endid nimekate heimwehri tegelaste juures warjanud.

Alustatud juurdlus wiiski jäljed Malitzi ja Lapperi juure ning nende wangistamiseni. Nende juures toimetatud läbiotsimisel leitud kirjawahetusest selgus, et roimaritele peawarju andmine oli sündinud heimwehri kõrgemate juhtide sobitusel ja soowitusel. Ka üle Austria piiri pääsemine oli roimaritel waid seetõttu wõimalik, et piiripostidele asetati walwuriteks mehed, kes kõige weendunumad heimwehri poolehoidjad.

Kui roimarid oma Austria ametiwendade juures juba küllaldaselt olid puhanud, astus heimwehr ühendusse Itaalia fashistidega, kes tawiste wastuwõtmiseks kõige suurema lahkusega nõusolekul andsid. Heimwehri autodega sõidutati Becker ja Hanschke Itaalia piirile, kus mustasärgimehed nad wist küll lilledega ja Mussolini poolt annetatud aurahadega wastu wõtsid.

Wiini lehtede teatel olewat heimwehri ridades sama sündmuse pärast weel uusi wangistamisi ja läbiotsimisi oodata. Ühtlasi on Saksa walitsus esitanud Austriale nõude, et heimwehri pealik Malitz Saksa kohtule wälja antaks.

Suured meeleawaldused Ameerikas.

Hiljuti olid töötute meeleawaldused W a s h i n g t o n i s.

N e w Y o r g i s wõtsid meeleawaldusest osa üle 5000 töötu.

O a k l a n d i s (Kaliforniias) oli rahutusi.

M i n n e s o t a parlamenti tungisid koosoleku ajal töötud.

Ka teistest Ameerika linnadest tuleb alatasa teateid töötute meeleawaldustest.

Eestis on meeleawaldused keelatud. Linnaisad ja -emad wõiwad waikselt oma pirukat nosida, ilma et töötute arw kasu ja töötute kurbloolus nende meelerahu kuidagi segaks.

Laiutamine wälisesindusega.

Mitmed saatkonnad tuleksid likwideerida.

Läti, Leedu ja Poola esindust wõib ühendada.

Wälisesinduse kulude kärpimisest oleme mitmel korral kirjutanud. Jääb arusaamatuks, miks on tarwis näiteks Lareteid Kaunases ja Weebermani Kreekas.

Nüüd kirjutab sama aine üle „Pwl." muuseas järgmist:

„Näiteks on mitmed wälisriikide esindajad, kes akkrediteeritud meie walitsuse juures, kuid ei ela mitte Tallinnas, waid mõned Riias, teised Helsingis, Kopenhaagenis ja Warsawis, kust nad ainult harwa käiwad Tallinnas. Miks ei wõi meie Soome ja Läti esindaja samuti asuda Tallinnas? Miks ei wõi tema ametikoht olla wälisministeeriumis? Ei näe mingit takistust, mispärast üks ametnik ei wõi sooritada kogu meie diplomaatilist läbikäimist ühelt poolt Skandinaawia riikide ja Soomega, teiselt poolt Läti, Leedu ja Poolaga. Sellega wõiks mõlemal pool saawutada suurt kokkuhoidu."

Pooldame täielikult ülaltoodud mõtteid, mille teostamisel ei näi olewat ülesaamata takistusi.

50.000 last toiduta.

N e w - Y o r k, 16. weebruaril. Philadelphia linnapea seletuse järgi on selles linnas praegu 270.000 töötut. Umbes 50.000 last olewat täiesti ilma toiduta. Edasi seletas linnapea, et kehwemad rahwakihid on heldemad annetamises, kui rikkamad.

Kahtlus.

Robert Gore-Browne'i romaan

„Ma ei olnud temale midagi", nuuksus naine, kes algul ohwri, siis roimari armuke oli olnud. „Ta armastas hoopis kedagi teist. Olin temale waid ajawiiteks."

„Siis wõite ju mulle ütelda, kus ta on", ütles Heppel. „Teie ometi ei taha, et teid sellesse tapmisloosse kaasa tõmmatakse. Ütelge meile waid, kus Jim wiibib, ja meiepärast wõite juba järgmise rongiga Brightoni sõita."

„Aga ka mina ei pääse Jimi käest", wastas naine hirmunult. „Parema meelega juba wanglasse minna, kui Rethmani saatuse osaliseks saada."

„Noh, Meg, siis pole midagi parata. Kahju!" Heppel kutsus uksel seiswa politseiniku ja andis sellele käsu Megi autos ära wiia.

„Ainult oma käekoti peate siia jätma."

Meg seda kuuldes surus käekoti tugewasti wastu rindu. „See kuulub mulle."

„Saate ta tagasi."

Ta kõhkles hetke. „Hüwa", ütles ta selle järele. „Kuid ärge talle wiga tehke. Ta on päris uus."

Waewalt oli ta lahkunud, kui Heppel käekoti sisu lauale puistas. Nägin seal igasuguseid pisiasju, milliseid tänapäewa naine tarwitab — huulepulka taskurätti, puudritoosi ja korteri wõtmeid.

„Peab põhjus olema", ütles Heppel, „miks ta käekoti äraawõtmise pärast nii wäga hirmus."

Siis tuli nähtawale rätsepa arwe ja sellest pagasi kwiitung. „Wiimasel laupäewal on Wiktoria wakslis käsikohwer pagasi antud", ütles Heppel kwiitungi uurides. „Samal päewal kadus ka Jim silmapiirilt. Loomulikult wõib see ka ainult juhuslik kokkusattuwus olla."

„Kelle nimele kwiitung wälja on antud?" küsisin.

„Dalmagarry. Nüüd aga tahaksin meeleldi teada, milleks see kwiitung just Megi käsikotis peaks asuma."

„Nähtawasti Shoti nimi", tähendasin omaltpoolt.

„Jah. Kuid mul on küll täsiseid põhjuseid arwata, et neetud ameeriklane nüüd selle nime all esineb."

*

Politseiauto kandis meid läbi mitmesuguste tänawate. Äkki pistis Heppel käe kuue tasku.

„On teil rewolwer, mr. Dale?" küsis ta.

Ei, see oli mul koju kirjutuslaua sahtlisse jäänud.

Detektiiw raputas pead. „Kui talle mr. Dalmagarry nimi Jim peaks olema, siis wõimalik, et olukord teile hädaohtlikuks wõib kujuneda." Ja ta pistis oma rewolwri uuesti tasku.

„Kas ei oleks parem, kui mr. Dale jaamas meist lahkub?" küsis Mackenzie.

Kuid sellega ei olnud ma nõus. Tahtsin nüüd sündmustiku arengu wiimase astmeni kaasa teha.

Jaamas jõudsime läbi inimmurru wiimaks pakkide osakonda. Mees, kes mr. Dalmagarry nimele kwiitungi wälja oli annud, oli parajasti tööl.

Ta otsis käsikohwri teiste seast üles. Mackenzie asus seda kohe awama, kuna Heppel kogu oma autoriteetlikkusega ametnikule teatas, kes ta nimelt on.

„Oh ja, sir", kuulsin ma meest wastamas. „Juhuslikult mäletan ma seda päris hästi. Dalmagarry on nimelt ühe wõidusõidu hobuse nimi, nagu wast isegi teate. Kutsusin siis kohe Jim Wallise ja ütlesin temale, et Jim, see kohwer näeb selle järele wälja, nagu oleks ta derby-wõiduajamistel wõidetud!" Ametnik naeris lõbusalt oma sõnade üle.

Nüüd kutsus ametnik ka oma kaaslase Jimi kohale, mille peale nad wõimalikult täpselt kohwri omaniku wälimust kirjeldama asusid. Nad teadsid isegi seda, et mees, kuigi tal weel teine pakk kaenlas oli, jaamast lahkudes mitte autode seisukohale pole läinud sõidukit wõtma. Kuna aga kaasaolew pakk omnibussi wõi trammiwagunisse kaasa wõtmiseks liiga suur oli, läks reisija arwatawasti waksali wõõrastemajja.

Waheweal olid Mackenzie wõtmed oma töö teinud. Ta tõmbas kohwrist ühe kuue wälja.

„See on sealtpoolt ookeani pärit", ütles Heppel. „Ma ei imesta sugugi, et mr. Dalmagarry seda enam kasutada ei saa."

*

Waksali hotelli naissekretär lehitses asjatult endiste külaliste nimestikku.

Heppel kordas uuesti reisija kirjeldust. „Kas tõesti mõni sellane härra laupäewal siia ei asunud?"

„See wõiks waid mr. MacBrian olla. Ta elab laupäewast peale toas nr. 307."

Uksehoidja käest kuulsime, et mr. MacBrian juba täna warahommikul wälja oli läinud reisi-kirjamapp käes, ega senini tagasi pole tulnud.

„Siis läheme tema tuppa", ütles Heppel.

„Kas ma wõiksin teatada?"

„Ma teatan end ise."

Tõusime liftiga kolmandale korrale. Peatasime number 307 ees. Detektiiwidel kadusid käed tasku, ja silmapilk hiljem pöördusid kaks rewolwritoru ukse poole.

Heppel koputas. Waikus.

Ta awas ukse. Tuba oli tühi.

Mackenzie tormas kohe ühe kohwri kallale, mis pooleniisti wanade ajalehtedega täidetud oli. Heppel tuhnis kaminas. Siis ulatas ta kolleegile mingisuguse musta nahkse kotti.

„Sellases ümbrikus asetsewad harilikult Cooki büroo reisipiletid," ütles ta üksikõikselt.

Warsti pärast saime reisibüroost teada, et keegi härra, nimega MacBrian, endale ükskord tellinud pileti magamiswagunisse rongi jaoks, mis hommikul kell 11 Doveri sõitis. Ametnik omakorda jutustas, et ta kedagi wanemat härrat, reisimapp käes, oli näinud rongi minemas.

Detektiiwide mõrudad näod kõnelesid halwast tujust.

„Ei tähenda midagi", tähendasin trööstiks, „teie ju teatasite asjast kõikidesse politseiasutustesse ette."

„Kui mees omab head närwid ja sama hästi wõltsitud passi ning lisaks weel hästi riietatud, siis ei tähenda politseiwalwe midagi", ütles Heppel.

Seitsmes peatükk.

Clay ateljee, järelsades pärandal laiuwa pakju tolmukorra järele, oli mu wiimasest külaskäigust saadik wähe muutunud. Muutust oli waid selles märgata, et pudelite arw kunstniku kojutulekust saadik suurenenud oli. Muidu walitses kõiksal endine korratus.

Clay, kes parajasti akti kallal töötas, rohkem nõudis kui palus, et ta toolilt küünlajuurika lahti kangutaks — juhusel kui soowin istet wõtta. „Siis oli ta järgmine soow, et möödunud õhtu sündmusi jutustaksin.

„Seega siis usutakse, et Jim Prantsusmaal on", ütles ta lõpuks, ise innukalt edasi maalides. „Kui asi nii on, siis raiskan ma siin asjatult aega."

Segased wahekorrad raudteel.

Postiametnik — kahepere teener.

Wiimaste aastate kestes on raudtee- ja postiwalitsuste wahel sõlmitud rida kokkuleppeid, mis sihitud kulude kokkuhoiule riigi majapidamises. Nii on paigutatud postkontoreid raudteejaamade hoonetesse, awatud posti-telefoni agentuure raudteejaamades, on antud telegraafisidendus postiametkonnalt üle raudteele jne. Kuigi asja uudsuse ja teatud wastuseisu tõttu möningalt poolt olukord soowitud tagajärgi ei näita, kuid kokkuhoidu teostades ei pea leppima ilmsiks tulnud puudustega, waid parandama peab järk-järgult heatahtlikult asjale suhtudes. Kohtadel tundub aga, et raudteewalitsus kokku-epete algataja pole, asjale pealiskaudselt suhtub ja wahekordade, küsimuste lahendamine on tehtud raskeks — paberlikuks. Ou näiteks waja täiendawalt elektrilampi üles seada, ei saa seda postiasutus teha — ilma kirjawahetuseta raudteewalitsusega. Kes aga korratuste puhul kannatab, on teenijaskond ja posti tarwitajaskond. Muuseas on lahendamata ka teenistusline wahekord. Nii on Tapa jaamas telefoni keskjaamad mahutatud ühte ruumi, kuid kelle käsutuses ja üldkorralduses on telefonistid? Näib, et telefonistidel on kaks ülemust: jaamaülem, kes palka maksab ja postiasutuse ülem, kes tööd korraldab postiasutustesse antud eeskirjadejuhtnööride kohaselt. Niisugune olukord aga ei ole normaalne ja kutsub esile arusaamatusi. Kas on kohustatud teenistuslikult alluma postkontorile raudtee telefonist? Kes korrastab raudtee kommutaatori, liinid: kas posti wõi raudtee mehaanikud? — Ehk selgitab seda ükskord ometi wastaw kindlasisuline „kokkulepe".

Läti töötute koosolek.

17.000 töötust 7000 hädaabi töödel.

Nõutakse kindlustuse seaduse maksmapanemist.

Eile peeti Riia Rahwamajas töötute koosolekut. Ametiühinglaste juht rahwasaadik Wezkalns seletas, et Läti 23 linnas on praegu kokku 17.000 töötut. Neist käib awalikkudel töödel ainult 7000, ja neidki wahetatakse iga kahe nädala tagant. Walitsuse poolt lubatud summadest ei jätkuwat kaugeltki tööpuuduse wastu wõitlemiseks.

Koosolek wõttis wastu resolutsiooni, milles protesteeritakse walitsuse poliitika wastu. Nõutakse seaduse töötute kindlustamise kohta ja suuremaid summasid awalikkude tööde korraldamiseks. Samuti nõutakse erilist toetust töötute korterikäri tasumiseks. See resolutsioon esitatakse walitsusele.

Läti noorsotsialistide pidupäew.

Läti töölisnoorsoolikumise kiire kasw.

Läti töölisnoorsooliit „Darba Jaunatne" pidas 15. weebruaril oma wiienda kongressi, mis osutus wäga kauniks jõudude ülewaatuseks. Liit on kaswanud jõudsasti, aastawahetusel liikmete arw oli 1654, sellest juurdekasw ühe aasta jooksul 643. Riia kaheksa ühingu liikmete üldarw on 956, kelle seast ongi tulnud kogu juurdekasw ka Liidule. Nagu wiimaste aastate kestes Riia tööliseliikumine on arenenud kiirete sammudega, nii ka töölisnoorsoolidus liikmeist enam kui pooled on koondatud Riiga. Eriti Riia organisatsiooues on suur protsent tütarlapsi, terwelt 40, peaaegu pooled! Sellega töölisnoorsooliit osutub kõige kõrgema naisliikmete protsendiga organisatsiooniks, mis puhul ka sl. Klara Kalninsh naiste organiseerijana awaldas oma rõõmu kongressil.

Olgu märgitud juurde, et Lääne-Euroopa töölisnoorsooliikumise sihiks on moodustada arwuliselt 10 protsenti parteist. Olgugi, et Lätis, eriti Riias, wiimase aasta kestes partei on kaswanud suure kiirusega (Riia parteiliikmete arw on ligi 3000) on töölisnoorsooliikumine tõusnud umbes 20 protsendini.

Sotsiaaldemokraatlik partei hindab ka noorsooliidu energilist tööd ja wõimaldab seda wajaliste rahaliste toetustega.

Kongress, mis peeti hiljuti walminud suures töölismajas, algas laupäewa õhtul suure koosolekuga Tööliste teatri saalis. Pikema kõnega töölisnoorsoo ülesandeist esines Liidu esimees E. Witols, populaarne, eriti noorte armastatud parteijuht Fr. Menders, kõneles töölisnoorsoo ülesandeist, terwitusi esitasid seimi esimees P. Kalninsh ja Eesti Noorsotsialistlikku Liidu esindaja. Pika programmi peaosa oli aga aktiiwsemate ühingute töö demonstreerimine. Esimesena esines kõige aktiiwsema maaühingu, Eesti piiri lähedal asuwa Salatsi ühing (Pärast allakirjutanul oli kokkupuude kaaisõitnud alewiwanemaga, kes on sünnilt eestlane, ja kes tõendas paljud agaramad kohalikud töölisnoorsoo tegelased, olewat wanemad eestlased; noorwõim aga, nagu wõisin weendude, mäletab oma wanemate keelt üsna halwasti.) Peale laulukoori ja kõnekooride äratawad Läti töölisnoorsool ikka tähelepanu „elawad ajalehed", noordeklamatsiooni, laulu ja wõimlemise huwitawad ühendid. Eriti teatraalselt esinesid juudi noorsootrupid — nende temperament ja rütmitunne wõimaldas kõige kunstipärasemaid numbreid.

Kongress ise kestis ühe päewa — hommikust õhtuni. Seal tegid süwendatult tööd üksteise kõrwal läti, juudi ja wene saadikud. Juhatusse waliti enamik endisi liikmeid, nende seas E. Witols, J. Ruzmanis, R. Jungelson.

Noorpõlwe areng Riias aitab tugewasti kaasa selleks, et lähemal ajal wõime kõnelda tõeliselt Punasest Riiast.

Rigol Andresen.

Ärewad päewad Saksamaal jatkuwad.

Haakristlaste maruline kihutustöö.

Sotsiaaldemokraatide üleskutse töölistele.

Pärast hitlerlaste ja teiste parempoolsete 151-mehelise rühma lahkumist parlamendist, on see lööksalk asunud korraldama üle kogu riigi hulgalisi koosolekuid, kus lausa kutsutakse inimesi üles asuma wiibimata wõitlusse wabariikliku korra wastu.

Selle marulise kihutustöö puhul awaldas sotsiaaldemokraatlik partei üleskutse töölistele. Selles wõrdlemisi rahulikus toonis kokkuseatud üleskutses rõhutatakse muuseas järgmist:

Riigipäewalt lahkusid nõndanimetatud rahwussotsialistliku „tööliste partei" esindajad waljude kodusõja ähwardustega. Rahwussotsialistlik riigipäewa abiesimees kõneles lähenewast sõjast, kui riigipäew paneb maksma Thüringi rahwussotsialistide otsused. Tagurlised ajalehed seletawad awalikult: „Meie seisame teise rewolutsiooni eelõhtul, seda on wõimata ära hoida."

Kuid tõelikult osutub see waid ühtlaks hoolemiseks. Kogu maal sõutakse ikka enam selgusele rahwussotsialistlikkude wägiwallapoitlite wõimetuses. Nende poolehoidjate arw kahaneb silmnähtawalt. Nende lehtedeit on jäänud suur arw seisma, weel ilmuwate lehtede lugejate arw langeb järjekindlalt. Meeleheites jatkawad nad weel mängu tulega. Saksa töölisskond tahab aga juba hoolitseda, et need härrased wääriwalt põletaksid oma näpud. Sellepärast kutsume kõiki töölisi ja wabariiklasi

olema walwel.

Astuge wastu hoolimatule terrorile, mis wäljendub wägiwallategudes ja mõrtsukatöödes. Kogu rahwas peab asuma enesekaitsele poliitilise reaktsiooni ja sõjaähutamise wastu.

Pettunud on need walijad, kes möödunud sügisel esmakordselt hääletasid rahwussotsialistidele. Kibedusega waatawad ilmasõjast osawõtnud kihid sellele kuritegelisele sõjaõhutamisele. Hirmu ja ähwardusega tuletawad meelde sõjaslangenute emad ning naised neid „kauneid aegu", mil nende omaksed saadeti lahingusõrgu ja nad ise olid kodus näljas ning wiletsuses.

. Kas igatseme uuesti neid aegu. Ei! Küllalt sellest mängust. Nüüd peame ka meie kaasa kõnelema. Töölised, kindlustage omi ridu. Kuulutage wõitlust fašismile."

*

Tuues selle üleskutse, lisab „Vorwärts" juhtkirjas omalt poolt juure:

„151 mehe lahkumine riigipäewalt on parlamentlik-taktiline manööwer, mis aga osutub naeruwääriseks ja wiletsaks. Jääb enamus kindlasti püsima, siis peawad põgenikud embakumba: kas ühel ilusal päewal üldise naerulagina all tulema samuti pealult koosolekute saali tagasi, nagu nad sealt lahkusid, wõi kui nad jääwad püsiwalt parlamendist eemale, siis loowad nad enese wastu tugewa walimispaooli. Keegi ei hakka ju walima parlamenti inimesi, kes sinna ei mõtlegi minna.

Meile on selge: tähtsad pole mitte Hugenbergi wäikeodanlaste ja Hitleri sogardite mürgid, waid tugew kapitalistide kiht, kes seisab nende taga ja kelle huwides need salgad mürgeldawad. Hugenberg ja Hitler walmistawad waid ette rada, mida mööda panewad rahakuningad liikuma oma wäed. Selles peame olema teadlikud, sest et ainult selles seisabki kogu hädaoht.

Meie oleme samm-sammult löönud tagasi küll töölisskonna haakristlikud waenlased, keda peeti juba sama hästi kui wõitjateks. Oleks aga eksitus jääda nüüd puhkama. Ikka weel on töölisskonna ja kogu wabariigi saatus noateral ning iga tund wõib tuua uue situatsiooni, kus tuleb anda otsustaw lahing. Ka pole meie wastased saanud weel seesugust keretäit, nagu nad ära teeninud ja nagu neile waja, et neil kaoks himu uuesti kallaletungimiseks.

Esimeseabi kursused.

Eesti Punase Risti peawalitsus korraldab terwishoiu põhimõtete lewitamiseks esimeseabi kursused ühes samariitlaste kursusega: Meestele algab kursus neljapäewal, 19. weebruaril j. a. kell 7 õhtul. Naistele algab kursus laupäewal, 28. weebruaril kell 7 õhtul. Kursuste asukohaks on Eesti Punase Risti peawalitsuse ruumid Tallinn, Niguliste t. 12, ja osawõtt nendest on tasuta.

Kursustest osawõtjate wanuse alammäär on 15 aastat.

Uus paberiwabrik Leedus.

Rootsi Kreugeri tikukontsern on omandanud Kaunase lähedal maatüki, kuhu hakatakse käesolewa aasta kewadel ehitama uut suuremat paberiwabrikut. 1932. a. kewadeks peab see wabrik walmis olema ja töötama.

Eesti paberiwabrikutele ei jäta see uus naaber oma mõju awaldamata.

Neeger — prantsuse minister.

Uues Prantsuse walitsuses istub, nagu sellest juba teatatud, ministrikohal asumaade sekretärina päris ehtne neeger, monsieur Diagne. See on esimene juhus Prantsuse kui ka kõikide teiste Euroopa riikide ajaloos, kus üks „must" on „walge" walitsuse liige.

Diagne alustas oma karjääri ametnikuna Senegali tolliametis. Ilmasõjaajal mõtles ta ihu-hingega selle eest, et Prantsuse asumaade neegrid sõjast osa wõtaksid. Kuigi neegritele see ei meeldinud, et nad oma walgete rõhujate kaitsel suurtükkide söödaks pidid langema — on Diagne ministeks saamine ometi kindlaks tunnuseks, et meie ajal neeger enam millegi poolest alawäärtuslikum inimene pole kui harilik europlane wõi keegi muu. Keegi ei tea ütelda, millised geeniusi tulewiku kultuuri alal wõib wõrsuda mustadest ja kollastest miljonitest, kes wanaduse nõtrust põdema Euroopa poolt praegu ajaloo tagaplaanile on surutud.

Hullem kui metslaste maal.

„Poliitiline wabadus" Ungaris.

Ungari sotsialistide häälekandja „Nepszava" wõttis äsja avalikustamise protsessi kirjutuse pärast, milles ta järgmisi tõsiasju päewawalgele tõi. Ühes kogukonnas oli kõrgem politseikomissar kaasmeeb, keda mingisuguse tühise süüdistuse pärast üle kuulata taheti. Käed-jalad raudu pandud, siis hobuse saba külge ühendatud ja nii tuhandeid meeti mööda teed lohistades, politseiesitusele kihutanud.

Politseikomissar kohtu ees ise tõendas, et ta seda tõepoolest teinud. Kaasmeest süüdistati nimelt poliitilises kuriteos, ja walitsuse poolt olewat juhtnöörid saadetud, milledes poliitiliste süüalustega just selleselt soowitatakse ümber käia. Igatahes kujukas näide, mida Horthy diktatuurimaal poliitilise wabaduse all tuleb mõista.

Wõõra leib on walus süüa!

Wiljandi walla kummaline toiming.

Eesti wanasõna laulub: „Wõõra leib on walus süüa!" ning selle sõna kibedat tõtt saawad omal nahal tunda just wanadekodu elanikud, eriti aga Wiljandi wallas. Walla poolt on igale hoolealusele määratud pool süda puid aastas ning sellega peawad wanad üsna hoolikalt ümber käima, kui ei taha kõige külmemal ajal tunda külmataadi kallistusi. Puud, mis määratakse hoolealustele, antakse linnas harilikult sügisel kätte ja wanakesed on rõõmsad, öeldes — tuba on soe, las' köht natuke näpistab. Kuid wallawalitsus on oma hoolealuste suhtes hoopis teisel arwamisel. Puude wedu algab metsast wallal harilikult jaanuari- ja weebruarikuul. Sellest hoolimata, et puud weetakse wanadekodu õuele, nagu meelituseks wõi troostiks wanadele, ei anta neid aga ennem kellegile kätte, kui kõik on weetud. Alles siis wõiwad wanad neile määratud osa saada.

Nagu mõned hoolealused räägiwad, antud puud minewal aastal alles märtsikuus kõigile, kuna sel ajal, kui pakane wäljas paugub, peawad hoolealused end lootusega trööstima, et küll kewadel saab sooja tuba.

Kinniswara hindamise määrused Eesti-päraseks.

Uued määrused lähemal ajal maksma.

Wäljaspool linnu ja alewid asuwate kinniswarade (tööstusettewõtted, wabrik. ja töökodade hooned ühes masinatega jne.) hindamise makswa seaduse käsitamisel on senini teatawaid raskusi wastawa juhatuskirja puudusel. Nüüd on põllutööministeerium wastawa juhatuskirja koostanud. Juhatuskiri on wälja töötatud meie olude kohaselt ja on kohandatud endise wenepärase asemel, meil tegutsewate hindamiseasutustele. Samuti näeb kinniswarade hindamise seadus ette puhtakasu määramisel walduste kindlakstegemist mitte põllu- ja metsamajanduslikkudelt allikatelt. Kõigi nende walduste maksustamine sünnib maal asuwate kinniswarade kinniswaramaksu seaduse §§ 5 ja 27 (R. T. 57 — 1930) alusel. Wastawate töödega lõpetab põllutööministeerium käesolewal suwel walmis saada tingimusel, kui selleks ettenähtud tööjõudu wõimalik on ära kasutada. Mõlemad määrused pannakse maksma kokkuleppel põllutöö-, majanduse- ja kohtu- ja siseministriga kuuldawasti lähemal ajal.

Läti põllutööliste kutseühing.

Läti põllutööliste kutseühing peab 15. märtsil Riias oma 8. kongressi.

Läti kutseühingute keskliit.

Läti kutseühingute keskliit kolis uutesse ruumidesse — Riia rahwamajasse. Liidul on oma juriidiline büroo.

8 miljonit töötut P.-Ameerikas.

Põhja-Ameerika Ühendriikes on tõusnud töötute arw 8 miljonini. Kutseühingud nõuawad 10-tunnilist töönädalat.

Maalritööliste kutseoskuslikud kursused.

Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt korraldatakse Riigi Kunstitööstuskooli juures kahekuulised kursused tegewatele maalritele uuema maalritööstuse tehnika äraõppimiseks, mille juures õpitakse puu- ja marmor-immiteerimist; pritsimise tehnikat, šablooni ja ornamenti ning šriftide õpetust.

Kursustel on õppetöö 2 korda nädalas, õhtuti kella ½5—8-ni.

Et kursused tasuta on, siis wõiwad ka need maalrid ja nende õpilased neist osa wõtta, kellel praegusel ajal teenistust ei ole.

Mida nägin Nôukogude Wenes.

Tallinnast Kingisepani. Talwine Leningrad. Töö- ja toitlustingimused.

H. Martinson.

Tänapäewa Wenemaalt on sageli kuulda wastuwõitlisid seletusi; ühed kiidawad sealset olukorda taewani, teised jälle wannuwad seda põrgupõhja. See kujuneb selle järele, missugusesse seltskonnakihti armastaja kuuluks ja mida sealkäija näha tahtis, wõi õigem — mida talle näidata taheti. On ka aruandjaid. Tööliste delegatsiooni liikmed, kes järelt olid — kas esimest korda Wenemaale sõitnud wõi kellele sealsed endised olud tundmatud, peale selle weel wenekeelt küllalt ei walda, peawad sellega rahul olema, mida neile näidatakse. Kuna neile sealt antakse lisaks weel pruukt sõit ja ülesõpetamine, siis peawad nad omaks pühaks kohuseks lahke wastuwõtu eest kõiki asju oma wõõrustajatele meelepäraises waigustes paista lasta. Et minul sarnaseid kohustusi ei ole, siis püüan sealseid olusid nii kirjeldada, nagu ma lühikese sealwiibimise aja keskes näha ja kuulda suutsin.

Kuidas ma sinna pääsesin?

See küsimus näikse paljuid huwitawat. Isegi „Rahwalehe" olla heaks arwanud kahtlaselt mõista anda, nagu oleks minul sinna sõiduga mõned iseäralised ülesanded täita, sest kuidas muidu seda seletada, et mina olla oma sõiduluba paari tunni jooksul kätte saanud. Kuna teised seda kaua kauba hangiwad.

Asja selgituseks peab ütlema, et sarnane ruttuline luba anne mulle omeleai ootamatult tuli ja ka kiirem selle üle seletuse küsimus, sus wastati mulle Wene saatkonnas, et nemad igale ühele sarnaselt juhtusel wastu tulewad.

Minul oli telegramm ettenäidata, et minu ligem sugulane „Skorohodi" saapawabrikus töö juures õnnetuse läbi surma saanud ja minu sinnasõit hädawajalik. See on kogu see saladus.

Mida wõib kaasa wiia?

See küsimus [illegible] et Wenemaal toidunõeid [illegible] suures külluses [illegible] selleparast aga wõetud ennast [illegible] palju ei ole kaasa tohib wõtta. [illegible] wõis sealt ära tuua [illegible] [illegible] ja minu [illegible] [illegible] 10 [illegible] Leningradis [illegible]

Reisukaaslaseks

[illegible] Narwu [illegible] oma [illegible] noor proualene selle ema [illegible] Leningradis [illegible] [illegible] Emaga [illegible] kohtumine [illegible] olema.

Labiotsimine piiril

[illegible]

õigusega tagasisõidul sama palju jälle ametlise kursiga Eesti rahaks tagasi wahetada.

Taskuid üldse ei katsutud. Kas see alaline reegel on, seda ei tea ütelda; tundus aga juhuslikuna. Warsti saingi seda näha. Mul oli palitu taskus paar pakki paberosse kaasa wõetud ja palitu rippus seal kupees, kus olid teised minu reisikaaslased, kuna mund mina asjad olid eraldi ruumis. Uudishimust acluma läksin teiste läbiotsimist waatama ja juhtusin just parajasti peale, kui keegi sõduri riides isik kamnu palitutaskust pistis ja paberosipaki wälja tõmbas.

Ütlesin, et see minu palit ja kohe pistis sõdur paberosipaki ilma selle awamata taskusse tagasi, sõnadest „izwinitje" ja kadus.

Kuidas emakeelt unustada wõib, seda nägin ma Kingisepas, kus minu hoolealla usaldatud poiss oma emaga kohtas. Ema oli, ta enese jutu järele, 8 aastat Ukrainas elanud ja selle aja jooksul pole sõnagi Eesti keelt kuulnud.

Tundus natuke liialdatuna, kui ta meiega ikka Wene keelt püüdis rääkida, sest olewat eesti keele ära unustanud. Kingisepas kuulnud tema eesti keelt — aga ei olla aru saanud, mis keel see olla, arwanud enteks tatari keeleks, mida tema mõistwat. Ei olla aga aru saanud. Siis widanud seda kirgiisi keeleks — mida ta ka mõistwat. Ikka ei olla aru saanud. Otsinud siis eestikeelse „Edasi", näinud ladina tähti, arwanud siis selle ladina keele olewat, mida ta ka mõistwat — polla aga sõnadest aru saanud. Wiimaks tulnud arwamisele, et küllap see ikka eesti keel olla, hakanud lugema ja wiimaks saanudki nii mitmest sõnast aru. Kolme päewa jooksul, mil ta seal oma pojukest oodanud, jõudnud ta „Edasi'st" lugedes niipalju jälle eesti keelt õppida, et ta seda wene murdes üsna hästi kõnelda wõis. Tema wenekeel kuulduse ka üsna õige olewat, umbes sarnane, nagu endistel soldatitel, kes 4 aastat wene kroonut olid teeninud. Eesti murdes wenekeelt ja wene murdes eesti keelt rääkides siis ta sealset olukorda [illegible] mõlemad tööl ja elada wõiwat. Wabelt waatama natuke ja üles nabe [illegible] kanwel, tema ise õppida ka arwiteadust ja ka waliwat warsti Ameerikasse rannata, sest neil olla seal põhjendiikad sugulased, kes neile nii palju dollareid saata, nagu nad sõnes tahta. Tomwitsin talle weel hiinakeelt õppida, siis olla tal ium nii keeleid tais, et jõwat jooksis enam ruumi ei ole.

Wildid, wildid, wildid!

Mis üle piiri minnes kohe silma torkas, olid wiltsaapad. Neid ja noorkud, lapsed ja wanad, kõwrid ja kõrrite üksmed: kõikil jalas wildid, enamasti üsna nahktallata. Mõnedel wahestel olid kalossid õhiks nagu ka sarnased. Peal Leningradi linnas, kellel wiltide otsas sarnased wiinud olid. Ei ole kall wesised tuiad [illegible] wäga head ja sooja taldawarjud. Ega ilu [illegible] panda!

Warsswi wakjaliji juse jõtta [illegible] 8 aastat tagasi olema Leningradi ja praegune wahel. Weedand määrdinud ümega majad ja nüsamasugused läbisõitunud tüüpi jäsäsunud korislamaa [illegible] nagu ennegi. [illegible]

aga üldiselt kehwem, lihtsam olema. Wäga harwa puutus mõni karakullkrae wõi -müts silma — mõni endise aja jäänus. Taksiautosid ei näinudki, öeldi küll mõned sugugil olewat, aga mul ei läinud õnneks neid silmata.

Weoautosid nägin; aga ka mitte wäga palju, enamasti weeti kauba hobustega. Sõidumoorimehi oli näha wähesel arwul, sõit olla nendega kallis, tingida tulla endist moodi. Kui 5 rubla küsitakse, siis paku 1 rubla ja lepi wiimaks kolme rubla peale kokku. Trammi peale pääsemine on raske, iseäranis ajal, kui inimesed tööle lähewad wõi sealt tulewad. Sain isegi seda lõbu tunda ja mõned korrad ½—¾ tundi trammi jaamas seista. Korraliku juba öieti polnudki, kes maha ei taha jääda, peab enesele küünarnukkidega teed tegema. Liiga tagasihoidlik inimene wõib tundide kaupa oodata, kuni suur tung wäheneb ja trammile pääseb. Pole ka ime. Trammiwaguneid pole suudetud weel tarwilisel määral juure ehitada, olgu küll et wabrikud kolme wahetusega ööd ja päewad tööd teewad, mille tagajärel ka Leningradi elanikkude arw olla tõusnud üle 2 miljoni.

(Järgneb.)

Presseball läheneb.

Peetakse 14. märtsil ohwitseride keskkogu kasiinos.

Üllatusi ja saladusi.

Eesti Ajakirjanikkude Liidu traditsiooniline aastaball, mis on kujunenud ballihooaja seltskondlikuks suursündmuseks ning mis poliitika-, majanduse-, kunsti- ja teaduseilma iga-aastaseks kohtamiskohaks, peetakse käesolewal aastal 14. märtsil Ohwitseride Keskkogu Kasiino ruumes. Siin awaneb ajakirjanikkudel jälle kord wõimalus paluda omale külalisi ning külaliste eest ka wastawalt hoolitseda.

Ballini on weel aega. Kuid eeltööd on käimas täie hooga. Kingitööd on täimas täie hooga. Töötawad kõige paremat. Tänahomme saadetakse wälja ballikutsed, ning kutsutuil tuleb wäralult hoolitseda pääsetähtede hankimise eest eelmüügi kohtadelt.

Pressiballil on alati üllatusi sunnitanud rikkalik ja ainult wäärtuslikkude wõitudega loterii-allegri, mille heaks kordamineku nagu igal aastal, nii ka tänawu ei ole keelanud oma abi kodumaa tööstusrid ja ärimehed. „Esimeste pääsukestena" loterii wõitude registris wõiks nimetada Tartu telefoniwabriku 3-lambilist wõrkwastuwõtjat ja „Singeri" kohaliku osakonna poolt loteriile määratud äri parimat õmblusmasinat. Loterii wõitude loetelu, mille toome edaspidi, lubab teisigi suuri üllatusi.

Wäärtuslikku eeslawa eest on hoolitsetud, meeleolu tõusu tagawad pealinna parimad orkestrid (isiingi üllatuspalad), „Uperpall" ilmub ballil nalja- ja pildirohkena (oma kaastööd pole keelanud ükski sulemeeste pere naljahammastest) jne. Aga ballikomitee suured saladused selguwad alles 14. märtsi õhtul kell 9.10 peale ballruumides.

(Wõimalikkude järelpärimistega pressiballi suhtes palutakse pöörata telefonil 5-81).

Sõrakandjad „klassiwõitlusse".

Wenemaa karjasid ähwardab näljasurm.

Näljajate rahutused Moskwas.

Berliin, 17. weebruaril. „Kölnische Zeitungi" Moskwa korrespondent teatab põllumajanduse raskest seisukorrast Wenemaal. Wiimasel ajal olewat Wenemaal tunda ka suurt loomatoidu puudust. Põllutöökomissar olewat annud wälja määruse loomatoidu kokkuhoidmiseks. Toidujaotuse olewat annud wälja käsu loomajagada klassidesse, nagu seda tehakse inimestega. Teatawat loomaklassi tuleb toita külaldaselt, kuna teisele loomaklassile tuleb toitu anda ainult niipalju, et temal hing sees seisab. Ühtlasi soowitatakse tarwitada loomatoiduks saepuru, pinukoori ja puusulgi. Loomatoidu puudus olewat iseäranis tundaw neis suurtes loomakariades, mis sügisel wõimude korraldusel kokku aeti. Nii ei ole täide läinud ka need suured lootused, mis Nõukogude poolt lihawarustuse suhtes pandi suurtele karjadele.

Berliin, 17. weebruaril. Moskwast teatatakse, et Moskwa kooperatiiwides ei ole juba teist päewa leiba. Ka leiwakaartide omanikud ei saa enam leiba. Ühenduses sellega on näljased inimesed töölisekwartalides korraldanud rüüstamisi. Kuid rüüstajaid on GPU wägede poolt laiali aetud.

Nagu „Kölnische Zeitungile" Moskwast teatatakse, wõetakse Wenemaal 60 riigiasutust kaelakohtulisele wastutusele selle eest, et nemad ei ole üles annud teenijaid ja töölisi, kes warematt raudteedel teenisid ja keda nüüd muidu on otsustatud mobiliseerida Wenemaa weoolude parandamiseks.

„Moraalne kaabakas".

Partiid lõunanaabri ajakirjanduses.

Riia, 18. weebruaril. Läti lehtede „Latwis" ja „Peddeja Brihdi" wahel on juba pikemat aega käimas äge sulesõda, mis wahel end wäga iseäralikult awaldab. Eile jõudis see „sõda" oma haripunkti. Rahwasaadik Arwid Berg, „Latwise" juht, awaldas oma lehes seletuse, milles „Peddeja Brihdi" juht P. Brunner tembeldatakse „moraalseks kaabakaks ja alatuks walelejaks". Kuna mõlemad wastaied on Läti ülikoolikorporatsioonide wilistlased, siis on tõdata [illegible] ausaatuslikku [illegible] „Peddeja Brihdi" nimetatakse „kõnalebelaks" [illegible] „Latwise" [illegible] „Jaunakas Sinas" [illegible]

Põlew laew Läti rannas.

18 meremeest pääsesid eluga.

Riia, 18. weebruaril. Kuramaa põhjaranna wastas Domesnäsi lähedal juhtus eile Aktsiaselts Salja aurikul „Leanderil" (Bremenist) bensiiniplahwatus. Mõne minutiga oli kogu laew leekides. Meeskond, 18 isikut, oli sunnitud laewalt lahkuma. Laewamehed sõudsid kahe paadiga kuni jäätõkkeni, kust kalamehed nad pääst sid. Kahe päewast tule puhkemist sõitis kaks mootorpaati wälja põlewale laewale appi, kuid jää päraft ei pääsenud nad ligi. Põlenud laewakere tahetakse tuua Windawi sadamasse.

Juudikirik autogaraashiks.

Berliin, 17. weebruaril. Saksa lehtedele teatatakse Moskwast, et Nishni Nowgorodis on suletud sünagoog. Juutide palwemaja on muudetud autogaraashiks.

Autojuhid politsei pihtide wahel.

Trahwe ja karistusi sajab kui külluse sarwest.

Teedemaksu wõetakse, teid aga korras ei hoita.

Imestust kui ka pahandust on juba ammugi sünnitanud nähe, et meil, eriti Tallinnas, mootorwahele on pääsenud mingisugune siiritu politseilikkus, et politsei oma tegewuses pahatihti kipub muutuma ülingaraks, nii et kogu politseiaparaat kodanikkudele rohkem pahandamiseks kui rahulolemiseks põhjust annab.

Olukord hoolimata ajalehtede ja kodanikkude endi arwustawatest sõnadest hoolimata ei tüüri aga sugugi paranemisele.

Kõrwale jättes juhtumiseid harilikkude kodanikkudega, on selle üliagaruse nool wiimasel ajal erilise suuna juhitud autojuhtide pihta.

Nende ringkonnast kurdetakse meile järgmist:

Möödunud laupäewal tehti üksi Wabadusplatsil terwelt 17 autole sellepärast protokollid, et läänakutel ja ümber endise Peetri ausamba platsi sõites suunanäitajat üles ei tõmmanud. Wabadusplats on küllalt awar ja liikumine wäheldane, nii et suunanäitaja järele siin suurt wajadust ei saaks olla. Politsei seltsist aga ei küsi. Auto number märgitakse üles, ja alles 6—10 päewa pärast, kui autojuhti tullakse ülekuulama, saab see teada, et teda karistus ootab. Muidugi on selle aja jooksul kõik üksikasjad juhil meelest ununenud, ega pole tal omalt kaitseks midagi ette tuua. Kuid politseiniku jutt ülekuulamisel on tawaliselt järgmine: „Tunnistage otsekohe üles, siis on karistus wäiksem!" Ei jäägi muud üle, kui ettimus omaks wõtta, olgugi, et oma südametunnistus ei tea mingisugusest seadusterikkumisest. Lugu loomulikult ja paratamatult lõpeb sellega, et rahukohtunik suuna mittenäitamise eest määrab karistuse, mis waib heal juhusel piirduda 5 krooniga.

Aeg ja teenistus aga enam kui kehw. Wahest külmetad ja walwad wäljas 24 tundi, saad selle ajaga pahatihti waid ühe näruse krooni. Sellest tuleb nüüd sõiduki ülalpidamise tasuda, ennast ja perekonda toita, trahwe maksta! Wiimaseid sajab sageli kui külluse sarwest, nädalas paar ehk koguni rohkem...

Kas ei oleks lihtsam, inimlikum ja terwe mõistuse seisukohast, juhti, kes suunanäitaja unustanud ülestõmbamata wõi muu sellase pisieksimusega hakkama saanud, kohe paigapeal peatada ja teda hoiatada. Politseile on aga nähtawasti wälja ettekirjutused antud: walwake igat autojuhti kui kurjategijat!

Siis weel teine häda.

Uue korralduse järele tuleb igal autojuhil bensiini liitri pealt maksta 4 senti teedemaksu. Raha loomulikult peaks minema teede korrashoiuks, kuid tegelikult pole see kaugeltki nii. Linnalähedased teed on umbes, et mootorsõidukil läbipääsemine wõimatu. Nii ei mõeldagi Nahkmäe surnuaiale wiiwa tee lahtihoidmisele, kuigi autodel seal sageli sõitmist. Sageli on tee nii hanges, et isegi surnuwankrilt kirst kipub krawi kaduma, auto aga igal kolmandal sammul põhjatus lumes ja krawis peab puperdama. Palju parem pole olukord ka Nõmme teega.

Nii weeretatakse kehwa sissetulekuga autojuhtidele waid igasuguseid, isegi ülekohtuseid kohustusi kaela, ilma et keegi nende endi õiguste kaitsemisele mõtleks.

Wabariigi Walitsuse...

(Algus 2. lhk.)

Wahetalitustulude wähendamiseks on waja põllumajandusseaduste muugi alal

plaanikindlalt organiseerida kauba wahendituid müüeuid walmistaja käest tarwitaja kätte.

Põllumajanduslik kutseharidus tuleb teha kättesaadawaks ja tegelikkudele elunõuetele wastawaks.

Ühenduses maareformi lõpuleviimisega likwideerida riigimaade amet, selle ülesanded ülejäänud riigimaade walitsemise alal panna metsaametkonna peale.

Lahendada walisekord wõõrandatud maade endiste omanikkudega — kokkuleppe teel.

Lõpetada üldine kinnisvarade hindamine maal ja wõimalikult kohe maksma panna uued ühtlustatud hinded.

Arwestades wõttes metsamajanduse tähtsust meie majanduselus, jätkatakse selle arendamist nii riigi- kui ka eramajapidamistes ja ehitatakse meie oludele wastawus metsaseadus.

Wabariigi walitsus ei taha selle kawaga, milles ta oma tegewuse piirjooned ära tähendanud, sugugi öelda, et selles elunõuetel täiendusi wõi muudatuisi ei wõi ette tulla. Wastupidi, walitsus tahab alati elunõudeid silmas pidada ja oma tegewust nendele kohandada. Walitsus ei taha ka tähelepanemata jätta kõike seda, mis ta tegewuse kohta wastasrinna poolt ette tuuakse, waid wastasrinna arwustustest, kui need üldjoontes walitsuse tegewuse kawa piiridesse mahuwad, kõike ära kasutada, mis jällegi kaasa aitab, et ühisel jõul wõiks aidata meie maad ja rahwast raskest majanduslikust seisukorrast, et ajendada meie inimeste rinda kindlustunnet ja tõsta lugupidamist riigiasutiste töö wastu.

J. Loosalu ettepanekul awatakse deklaratsiooni puhul waielused järgmisel riigikogu koosolekul.

Edasi antakse

riigimaade põlisteks tarwitamiseks ja omandusteks andmise seaduse muutmise seadus

komisjoni.

Redaktsioonikomisjoni ettepanekul wõetakse wastu kohe seaduse lõplik redaktsioon.

Waielusteta wõeti wastu esimesel lugemisel „1925. a. eelarwe täitmise kinnitamise seadus", „1926. a. jaanuari, weebruari ja märtsikuu tulude, tulude ning kasia aruande kinnitamise seadus" ning „Loofiasjanduse seadus".

Majandusministri ettepanekul kohtestatakse mündiotside seaduse arutamise teine lugemine.

Lõpuks wõetakse waielusteta wastu

wabariigi diplomaatiliste esinduste kinnisvarade riigi- ja omawalitsuste maksudest wabastamise seadus" ning „Riigikogu ankeetkomisjoni seadus

teisel lugemisel.

Seega on päewakord läbi ja juhataja lõpetab koosoleku kell 6 õhtul.

Maakulunduse näitus Tallinnas 20. kuni 25. juunini s. a.

Põllutööministeerium on põllumajanduse näituseid ühendamise nud maakulunduse näituseks ja Tallinna E. Põllumeeste Seltsile loa annud näitust korraldada juuni kuu keskel, jaanipäewa ajal. Näituse ühelt peaosakonnaks on põllutööriistade ja masinate osakond.

Põllutööriistad ja masinad tulewad näitusele ülesanda 1. aprilliks 1931; kõikide teiste wäljapanekute ülesandmise tähtaeg on 1. juuni. Tähtaega ei pikendata.

Tallinna E. Põllumeeste Seltsi
esitu-peakoosolek

on pühapäewal, 22. weebruaril kell 11 päewal Estonia teaatrimaja sinises saalis. Koosolekul kõneleb Eesti Maapanga juhatuse liige dr. W. Johanson laenudest põllumajanduses.

Peale tüli naisega surma.

Sadamatööline poos enese üles.

Keskuädala öösel poos enese omas korteris üles Tallinnas, Girgensoni tän. 26—12 elutsew Johannes Oltop, 33 a. wana.

Oltop elas wabaabielus Marie B.-ga. Teisipäewa õhtul oli abielupaar lusagil tuttawate perekonnas wõõrsil wiibinud ja öösel wihastanult koju tulnud. Kodus oli neil tekkinud sõnawahetus ja lõpuks hakanud mees naist peksma.

Naise noomimise peale jätnud mees lõpuks peksmise järele ja läinud kööki. Naine jäi woodi korwale istuma.

Kui mees juba üle ½ tunni köögis olnud, paistis lugu naisele kahtlane ja ta läks waatama. Leidiski mehe ukse lingi külgest salliga ülespoonult. Sündmusest teatati kohe politseile ja poonu päästeti silmusest, kuid kunstlikud elustamise katsed ei annud enam tagajärgi. Enesetapja mingisugust kirja maha ei jätnud, kuid arwatawasti sündis enesetapp joobnud olekus ja majanduslike kitsikuse tagajärjel. O. käis päewiti sadamas tööl.

Kõne kodutööstuse edendamiseks.

Eesti kodutööstuse edendamise seltsilt 1931. a. peakoosolek ühes kõnega peetakse neljapäewal, 19. skp. kell 6 p. l. Tallinna linna poeglaste reaalgümnaasiumi ruumes, Wabaduse puiestee 2.

Koosoleku päewakorras on minister J. Hünersoni kõne teemal: kodukäsitöö tähtsusest ja selle edendamise wajadusest (eriti meeskäsitöö), samuti seltsilt möödunud aasta tegewuse ülewaade ja käesolewa aasta töökawa. Liikmeil on wõimaldatud kõigile ja waliumaba.

Laupa näitetrupi tegewusest.

Möödunud pühapäewal Arukülа spordiringi loteriipeol mängis Laupa näitetrupp näidendit „Jalgpallilõwi", mis pakkus suurt huwi waatajaile oma lahususe ja tegelaste energilise lawastuse tõttu. Näidend mängiti Türi näitejuhi Bertmanni kaastegewusel, ning Laupa algkooli õpetaja Kuslt juhatusel, kes oli ka nim. trupi algataja. Üldiselt andakse hoogsalt näitemängude lawastusele, millele oma tahket kaasabi pakub Türi näitejuht Bertmann. —hold.

Lahing sõjaministeeriumi aruande juures.

Riigikontroll sattus kindralite arwustustule alla. Raswa- ja sahariiniood. — Kas oli Olustweres ehitusi, wõi ei olnud.

Riigi 1928/29. a. eelarwe täitmise ja kassaaruande kinnitamise seaduse arutamisel 17. weebr. wastawas komisjonis jatkati sõjaministeeriumis olnud wäärnähtuste arutamist.

M. Adamson (sotsial.) peatub riigikontrolli aruandes märgitud wäärnähete juures, nõudes, et edaspidi see enam ei korduks.

J. Soots (põll.) arwustab riigikontrolli aruannet. Eelkontroll toob korralagedust walitsuse tegewusse. Ametnikud ei ju ge lõpulikult midagi otsustada — loodawad kontrollile, kes on kui jumal. Ta aruandes on ebaõigusi. Tagant järele on kõik targad ja riigikontroll on ikka tagantjärele tark. Aga proowiga ta ka polnud. Loodi ja Heimtali ehitused olid sõjapärast tarwilikud, et polnud wõimalik riigil kõiki sõjawäele tarwilikka hooneid korraga ehitada: Selleks oleks kulunud miljarde. Riigikontrolli aruandes on, et Olustwere ehitati ja jäeti need ehitused hiljem maha. See on ebaõige. Kui mõnel aastal oli wäiksem eelarwe, siis sel põhjusel, et elati eelmiste aastate arwel. Riigikontroll märgib oma aruandesse oma töö tulemustena ka seda, mida mõned teised asutised on teinud.

Riigikontrolli esitaja Terras näitab, et eelkontrollil on siiski suur tähtsus. See, kui öeldakse, et kaitseministeeriumi ametnikud küsimusi ei iseseisvalt otsustada, waid loodawad riigikontrollile, on ettekeide neile ametnikkudele. Seda ettekeidet pole meie ära teeninud. Kontrolli aruandes on märgitud waid need tulemused, mis kontrolli algatatud wõi jäänud ta suurenud kaastööl. Kui riigikontroll oleks teadnud, et tahetakse raswa osta seebiwabrikust, ta poleks seda lasknud sündida. Selgus, et wähem halwaksläinud sead tulid ilutamisele, rasw paliti ja saadeti sõjawäele. Ka ehitusettewõtja ise kõneleb Olustwere ehitusest. Loodis ja Heimtalis ehitati ümber tallid — sõjawäe tarwis. Sõjawäe üksused wiidi aga Wiljandisse üle. Kuidas kasutatakse ehitusi nüüd? Loodis on wallakool 350 õpilasega ja laitseliidu üksus. Tallid kasutamata.

Warustuswalitsuse ülem kindral Rotberg leiab ka, et mõningaid asju on riigikontrolli bunaies taamatus liig kõwasti ja teisiti käsitatud, kuid kaitseministeeriumil pole sellest ei sooja ega külma. Toob näiteid.

Ml. Adamson: Kas leidub edasi olukord, kus ettewõtjad maksawad warustusohwitseridele päewaraha ja sõiduraha sid, ning töötodades tehakse kõrwalisel teel tööd?

Kindral Rotberg: Ei leidu!

Riigikontrolli esitaja Terras märgib, et anti toetust säästusummadest organisatsioonidele jne.

L. Johanson (sotsial.) ütleb, et riigikontroll on rahwaesinduse silm ja kõrw. Seepärast ei ole sugugi üleliigne, mis ta aruandes on, ei saa ka siis sugugi öelda, et sellest pole kaitseministeeriumil külma ega sooja. Mis ebatäpne, tuleb õiendada. Mis aga õige, seda tuleb selgitada. Selleks aruanded ongi riigikogus; et selgitataks ja nähtaks, kuidas majapidamises talitatud. Mida tugewam kontroll, seda wähem wäärnähtusi, mida pole Eesti ametkondades just mitte wähe. Ei pea lubatawaks seebiwabrikust sõjawäele raswaainete ostmist ja suhkru asemel sahariini tarwitamist.

J. Soots: Sahariini ostsid säästusummadest — mis riigikontrollil on sellega tegemist.

Riigikontrolli esitaja Terras: Kõik summad alluwad riigikontrolli rewisjonile. Loeb ette terwishoiu peawalitsuse kirja, milles öeldakse riigikontrolli järelpärimisele, et sahariini pikemaajaline tarwitamine on organismile kahju ik.

J. Soots: Sahariini tarwitamine on otstarbekohasuse küsimus. Ei saa ütelda, et jumal-teab, missugust mürgist ainet on sellega antud. Palub edasi anda riigikontrolli ülemusele, et ¼ ta peremehest, riigikogust ütleb, et nii ei tohi kirjeldada asju, nagu seda on tehtud Olustwere ehitustega, kus tegelikult ehitusi, mida hiljem maha jäeti, pole olnud.

Kindral Rotberg tähendab, et enam sahariini ei tarwitata.

R. Kuris leiab, et riigikontrollile liiga tehakse.

Sõna soowiwad weel riigikontrolli esitaja ja mitmed riigikogu liikmed. Kuid ajapuudusel lõpetati koosolek.

Otepää awati naiskodu.

Möödunud pühapäewal korraldas naiskodu sutwamiskõhtu, millest ainult kewi kaasalust osa wõttis. Wäljas olid: arstid, ohwitserid, kästrid, kellamehed, pastorid ja ämmaemandad, metsawahid, sekretärid. Peeti sõbralikult ühistawaid kõnesid, kuidas naist arendada ja wabadusse kurnajast — mehest.

Joodi teed, „teheeb" ja kangemat ning mindi öösel kella 4-ks koju.

Töõpäewa lühendamine Meksikos.

Meksikos on 6000 raudteetöölisel tööpäewa lühendatud.

Kuidas rahwasaadik Rein Raksa Strandmani roost lahti raputas.

Mos Kiito.

See oli siis, kui Strandman parajasti kukkunud ja Päts uut walitsust tegema hakkas.

Tulin ma ühel hommikul toimetusse, hing pakasest kipras ja kõweras nagu kõhuwalus kirp, sõrmed simetud ja warbad wõimetud ning nina peas kui külmawõetud ahin. Wiskasin külmast hoolimata igaks juhuks tiiru Toompeale, et seal ajada haisu, kas Päts teeb ikka ära wõi ei tee. — Riigikogu hoowile wiiwas wõltwärawas põrkasin ma rinnu kokku rahwasaadik Rein Raksaga. Ja sa sitika silmamuna: Rein oli mütsita, paljakäsi ja palituta! 20 kraadi külma, aga tema patseerib paljalt kui porgand, ise aina aurab saajusest ja käed kuradil kuumad nagu ahjust wõetud leiwapätsid.

„Tapate grippi wõi raputate jooksjat maha?" pärisin ma üllatatult.

„Kellel põrgu see praegu aega jooksjaga juppida! Nüüd saab mütsita müratud ja kasukata „karatud". Ja rahwasaadik laskis sörki kohe wene katedraali, üle õla hõigates: „Oodake all, warsti tulen tagasi kui iesanda wälk."

Läksin ja mõtlesin endamisi: ei ole kerge töö see poliitika tegemine, ajab isegi Rein Raksa pearattad waheft segi. Ei tulnudki mul riigikogu esteruumis kaua istuda — warsti oli Raksa tagasi ja wiis mu mööda pööblitreppi üles suitsetamistuppa. Istusime sinna ja rahwasaadik pani kohe jahwatama oma jutuweski.

„Sa tuline tibukukk, seda antsu ja santsu ja seda sõitu ja wõitu, mis nüüd küll saab. Näe praegu käisin Einbundi pool, olid seal pisikesed rääkimised nelja silma all ja haasaseadmised," — Raksa pilgutas salapärasest silma ja müksas mulle külge, endal kawal jõhwikunägu peas. „Aga mis me sellest praegu räägime. Räägime parem sellest, kuidas ma Strandmani roost lahti raputasin nagu hapuksläinud hawi.

Asjalooriba oli sõhuke, et Strandman juba ammu kehitas ja nühitas nagu wana nikolaisolbat Jups-Juhan: siin sipsutab walge, seal müttab must. Ei noh, kus sa saad, kui rahwaerakond nagu kirp kikerdab Otu särgi sees. Teeb terawilja kaitset — ilsat, kohistab Narwa koske — plaha, mis sa iganes putud — puha sitt ja sõnnik. No waliuse siis nii riiki ja utsita rahwast. Wõtab ihu-hinge helebaks justkui Parba Peetrit ratsapolgus: rinnus raiusrist, seljas selge walu, käkad karmas, kintsud kanged ja põlwed paistetanud ja ise pole ka mitte päris terwe. Ja kui see wiimane parts seal „Postimehes" siis ära pandi, sa püha kurat, kus Otu hing lõi enese sees püsti kui jänesetäkk: ei enam!

Tegi mulle kohe tillewoniga tirt-tirt-tirt: tulge, on tähtis asi. Ma küsisin: kas prakis ja lakis wõi ihwisitkas? Need kaardiroobi asjad on mul juba ammu klaarid nagu Mugu Marei musitamine: päewal nii, õhtul nan, ööiel kõik korraga. Aga sa seapoja silmawesi, kus Otu hakkas mulle kohe kakoti ninast kinni. „Tulge wõi püksata, aga olge silmapilk siin!"

Ma tiristasin autoukse ette ja olin kohe kohal nagu wene wälk. Otu rääkis mulle need rahwaerakonna wigurid ja wärgid kõik luhkipuhki ära ja küsis siis: „Kas raputame kirbu särgist wälja? Ma ei saanud nii äkki asjast aru, nii kuradi peenelt ütles teine, ja küsisin: „Mis kirbu ja kust kohalt," „Noh, Keremil kraest kinni ja —". Nii kui riigiwanem põlwe töötis, oli asi klaar: rahwaerakond walitsusest wälja!

Sa emahülge ihu! waat mõnikord on nõnda, et kõik need rihwid ja knihwid on sul selged nagu Mati Maiel kirikus: 1 taewas on lahti ja talle aujärg näha. Ma riskeerisin silmapilk treegi peale, et kui Keremile sasen teha tilu-lilu, siis on põllutööministri koht kaudsel käes nagu niuh. Ja ma tegin sõhukse püha näo pähe ja panin kohe põmm: „Kirp särgist wälja sõuh!"

Ja sama päewa õhtul pandi Keremile topeller taha ja — wurts walitsusest wälja!

Aga edasi keeras asi antsuks nagu Napimäe perenaisel pudrukeetmisega: uhtsiu tahad teha, aga worõtiwiu tuleb wälja. Kui ma teisel päewal Otu poole läksin, et ka tema käest na auwiisipärast küsida, et mõhukse põllumehe me uueks ministriks paneme, ajas saks äkisti sõrad wastu: miks see koht siis teile peab minema? No kas pole põrgu lahti! Siiamagni pehme kui sült Sülla Salme käes: kust litsub, sealt lirtsub, kuhu kausi kallad, seal kallerdab. Et tee temaga, mis su hing iganes himustab: pane wõi pea peale püsti, kõigega on nõus. Aga näe nüüd äkisti hakkab junkima ja wastu punkima. Sa isanda imetegu, poolteist aastat oled mu käes pinksutada nagu partspill aga nüüd ei taha enam sõna kuulda. See on paugupealt sõhuke sama põrgulugu nagu Tedremäe taadil woodi all: kui sa, eit, nüüd ka weel wait ei jää, siis teen ma sängi alt heeringa häält. Nii põrgu weiar, et ma naersin kõhu kõweraks.

Aga kus sakš sai wihaseks ja wiskas mulle kihwti wastu wahtimist: „Teile on wist täna rukkiwihk jälle pähe kukkunud," nii hakkas mulle wuntsi. Aga sa tutiga täku täi! mu hing kargas kah kohe tagumise jala peale püsti ja ma andsin talle wastu nagu raksus. Wiskasin Otule wiimaks oma wiis sõrmeni sikunniks nina alla ja tulin mürts uksest wälja.

Panin kojas parajasti palitut selga, kui äkki näen: wa Willem Maaker hiilib waikselt uksest sisse nagu ahwiwari, nägi mind ja lohe lips tagasi, justkui Multri Mardi mesilasepere: pidi tulema, aga pilw kohutas ära.

Aga küll tegi wiha, kohe põlwed wõttis pehmeks nagu pudru, sest nüüd oli asi klaar: koondus sokutab Keremi kohta omale ja on Otuga käpad juba ammu kokku löönd, mu käest küsiti muidu kunstkopi pärast: kas puistame kirbu särgist wälja? No ma tahan sind puistata nagu Pommi Peet oma poega: näeb enast eest ja taga korraga ja kummugist küljest ei tunne enam ära!

Kargasin sisse tagasi justkui Jubaliku Jaani püssikuul: Ah siis nõnda mängitakse minuga! Tehakse seljataga surimuri selle kuradi koondusega. Waat kui tahate nõnda wingerdada, siis wõtke omale allilangriks mõni teist sorti mees, mina sarnane imp-amp olla ei taha. Põllutööministri koht tuleb meile, wõi te wõite sõita kus kurat. Otu lõi näost walgeks nagu Mardi Mahli pleegitud kangas, tuli mu juurde, wõttis nööbist kinni ja küsis: „Ah siis teie olete see mees, kes mind kukutada tahab?" Ma lõin rinnu ette nagu tõllaratta ja ütlesin: „Mina, rahwasaadik Rein Raksa, olen see mees jah, kes teid roost lahti raputab."

Töölisteater.

Wäike Tartu maantee 25 (wana „Estoonia").

Pühapäewal, 22. weebruaril tuleb etetendusele lainud hooajal Vene Draama wõõrusetendusest Tallinna teatripublikule tuttaw W. Schkwarkini muusikaline komöödia 7 pildis, S. Germanowi muusikaga „Petis". Teose lawastajaks: Fr. Wedroos, muusikajuhiks tuntud muusikamees J. Waks, aoolutsioonid pr. Lely Abramik, dekoraator Herbert Tamm. Peaosas esineb esmakordselt Tallinna Töölisteatri koosseisus Alfred Sällik.

Piletite eelmüük etetendusele awatud o.-ü. „Esto-Muusika" kassas, Wiru tän. 2.

Teatribüroo.

Tallinna Töölismuusika Ühingu

praegukorraline hooaja kontsert korraldatakse „Estoonia" kontsertsaalis pühapäewal, 22 weebruaril s. a. kell 4 p. l. Huwitaw ja mitmekesine eeskawa rohkelt külalisi rahuldada muusikaharrastajaid. Eeskawas on L. van Beethoweni, J. Sibeliuse, A. Adami, G. Meyerbeeri, K. Türnpu j. t. helitööd. Esinewad solistid W. Hellmann (kol.-sopr.), H. Uuk (tenor), O. Olle (wiul), mees- ja segakoor, orel ning sümfooniaorkester. Juhatawad R. Goldschmidt ja P. Tammewerski. Pääsetähed 15—75 s. eelmüügil „Estoonia" kassas.

„Estoonia" teater.

Täna „Lakmé".

Täna laulab „Lakmés" Geraldi partiid külalisena Rud. Jõks. Kõik, kes hra Jõksi samas osas näinud ta eelmisel külaskäiguetendusel, teawad kui suurepäraselt see sobib ta lüürilisele tenorile.

Alandatud hinnad.

„Viktooria".

Laupäewal esietendusele tulewas Pölde Abrahami operetis on kaastegewad: Milly Laid, (nimiosas), Grete Sällik, Alice Zerman, Konst. Gawi, A. Lüdig, Serg. Lipp, Ed. Kurnim, A. Esperk j. t. Rikkasti lawapildid kui ka kostüümid pakuwad ses lawastuses harukordselt huwitawat ja wahelduslikkust.

„Estoonia" wastlaball.

Paasetähtede eelmüük wastlaballile on täies hoos. Kõik lubab ennustada harukordselt arwukat ja head publikut.

Wairilaks raamiks pidulikult riietatud publikule saab suurepärane dekoratsioon, mis suure kontsertsaali peoõhtuks muudab kuldgrotiks. Ideeautoreks on Aleks. Tuurand keskord oma fantaasia külluslikwelt puistanud oma parimat.

Maru algkooli hoolekogu kangutab koolitenijat kohalt.

Läinud sügisel waliti Wana-Kariste Maru algkooli teenijaks M. Wabelt, korralik ja hoolas lasteema, kelle laps käib samas koolis. Koolitenija korralik hoolitsemine laste eest on wõitnud ka hea lugupidamise enbale lastewanemate hulgas, kuid mingisuguste intriigidel see koolitenija ei meeldinud kooli hoolekogu esimehele kaupmees M. Kirikule. Wiimaset hoolekogu koosolekul wabastatigi teenija M. Kiriku pealekäimisel, hoolimata sellest, et wallawalikogu esitaja protesteeris. Ei aidanud ka lastewanemate ühemeelne protest, sest suurkaluniku wõim oli suurem. — Hea lastetalitaja, üksik lesknaine, ühes kooliskäiwa lapsega sekk südatalwel aetakse koolimajast wälja mittemeeldiwuse pärast, ning asemele kutsutakse keegi Wiljandist. — Kas see ei ole ülekohus? Kas siin ei ole sõna kaasaräkida ka walla ja Pärnumaa koolivalitsustel, kellele on esitatud lastewanemate protestid selles asjas. Wald annab lesknaistele ja kehwadele õpilastele abi koolitamiseks, aga koolihoolekogu talitab risti sellele wastu. On näha juba ammugi, et Maru algkoolis ei taha kohal püsida koolitenijad, sellepärast on kerkinud ka lastewanemate hulgas mõte lahtilasta hoolekogust suurtalunikust hoolbajat, kes lastewanemate ja koolihuwidest ei näi hoolivat.

Täiendaw teade Harjumaa koolitegelaste päewast.

Harju maawalitsus teatab, et Harjumaa koolitegelaste päew algab pühapäewal, 22. ja esmaspäewal 23. weebruaril kell 10 hommikul. Lõpetada loodetakse esmaspäewal kella 2—3 paiku, et soowijail wõimalik oleks Wabaduspäewaks koju jõuda.

Teiseks on teatada, et haridus- ja sotsiaalminister J. Piiskar päewast isiklikult osa wõtab.

Päew peetakse Narwa mnt. nr. 1 — Tallinna 1. tütarlaste gümnaasiumi saalis.

Harju maakoolivalitsus.

Tantsuks mängiwad kaks head orkestrit.

Loodetawasti austab balli oma osawõtuga miss „Estoonia".

Pääsetähtede hinnad: daamidele ja liikmetele kr. 4.—, wõõrastele härradele kr. 5,—.

Rakwere ühishaigekassa juubel.

Rakwere ühishaigekassa pühitseb 1. märtsil oma 10-aastase tegewuse mälestuspäewa. Sel puhul korraldatakse kell 1 päewal käsitööliste seltsi saalis aktus, kell 7 õhtul samades ruumides kontsert — Tallinna töölismuusika ühingu sümfooniaorkestri poolt. Selle kontserdi wastu tuntakse Rakwere elanikkude poolt eriti suurt huwi — sest sümfooniaorkestrit saadakse siin ainult harwa kuulda.

Rakwere on küll wäikelinn, kuid ta töölisond, kelle esitus juhib haigekassat, on sedawõrd intelligentne ja arusaaja, et jumdab hinnata ühisjõudu sotsiaalkindlustuse arengus. Rakwere töölisond ei kujuta omale ettegi, kuidas wõiks mõni haigekassa eemale jääda liidust, nagu seda teeb Tallinna ühine haigekassa, kus mõjule on pääsenud lühinägelikkus, kirjarinnalisus ning tööliskonna ühishuwidest mittearusaamine, waid koguni selle wastu — walitseb tööliste huwide mittearwestamine ja äärmine arusaamatus neist ülesanneteist, mis tööliskonnal sotsiaalse kindlustuse alal on.

Hüpe maksis jalaluu

Jõgewa ja Kaarepere jaamade wahel hüppas Papiku asunduse (Wiljandimaal) elanik Kristjan Gutman liikuwalt reisirongilt maha ja murdis selle juures parema jalaluu. Gutman, kes 52 a. wana, toimetati liinirongil Tartusse rawimisele.

Parteielu Otepääl.

E.S.T.P. Otepää ühingu koosolek.

Otepää ühing on üks nooremaid, asutatud alles 1929. a., kuid lühikese ajaga on kaswanud liikmete arw 60 peale. 13. weebr. s. a. peeti üldkoosolek, kus waliti juhatus ja rew.-kom. endises koosseisus tagasi. Arutati muid küsimusi, nagu ruumide leidmist, ja kirjanduse muretsemist ning lewitamist. Soowiti, et koosviibimisi peetaks rohkem, mis arendaks töölistes ühistunnet ja kaswataks neid iseteadwamaks.

Teenijale kahekordne töö — direktorile kahekordne palk.

Pildike raudtee töökorraldusest.

Alates 10. weebruarist teewad raudteewalitsuse ehitusameti kinniswarade wõõrandamise (maamõõdu) toimkonna teenijad ülemuse käsul igapäew 2 tundi ületunnitööd. 16. weebruaril pärisid teenijad, kas neile selle eest ka tasu maksetakse? Wastati, et ületunde tuleb teha direktori korraldusel, kuid tasu nende eest ei maksteta, aga kui soowite, wõite pärast nõuda...

Täiesti a la Raudsepp: teenijaile kahekordne töö ja — enesele kahekordne preemia, nagu kirjutas raudteelaste häälekandja „Side" nr. 6/7 s. a. Ja miks siis mitte, sest ka pühakirigi ütleb: kellel on, sellele antakse". Tähendab: kellel on tööd rohkesti, sellele lisa ka tööd juurde, kellel on palka liialt, sellele pane aga manu, ega ta ei piuksu.

Nagu ületundide sissesseadmise faktist näha, on kinniswarade wõõrandamise toimkonnas tööd rohkem, kui praegune koosseis normaalajaga suudab ära teha. Waatamata sellele, esitas raudteewalitsus aga teedeministeeriumile uute koosseisude kawa, mille järele koosseisudest koondatakse 1. aprillist s. a. ainukene raudtee maamõõtja, olgugi, et raudteede maade mõõtmist jatkub weel mitmeks ja mitmeks aastaks. Imestades küsiwad nüüd teenijad: kes siis tulewikus hakab mõõtma raudtee maid, kas õige hr. direktor ise, wõi tema hea sõber ehitusameti juhataja, kes kumbki seda tööd mõhkugi ei tunne, — wõi jäetakse ehk maade mõõtmine üldse seisma?" Kui aga wõõranduste mõõtmine seisma jäetakse, milleks jääb siis uutesse koosseisudesse alale weel wõõranduste korraldaja. Mida ta siis weel korraldab, kui enam ei mõõdeta — kas ehk mõnele onupojale sooja pesa?" — Teised aga sõnawad wastu: Noh, kuidas siis muidu saada lahti maamõõtjaist, kes raudteelaste „Tehniliste jõudude kutseühingu" esimees ja pealegi julges riigikohtu abil panna maksma omad õigused, mida Raudsepp omawoliliselt rikkus.

Raudteelane.

Politsei protokollist.

Granaadikapsel purustas sõrmed. Teisipäewal sai granaadikapsli lõhkemisel käsist wigastada Nõmmel elutsew Hermann Järwamägi, 69 a. wana.

Wanake oli kapsli leidnud juba läinud suwel ja hakanud seda nüüd teisipäewal urgitsema, kusjuures kapsel plahwatas.

Metsawaht surmas jahikoera. U.-Kalamaja tän. 31 elutsew Oskar Kurk kaebas ametiwõimudele, et Tallinna linna metsawaht Kulikow on tema jahikoera Raudalu maanteel maha laskmud.

Ähwardas rewolwriga. Hugo R. ja Walter W. wahel tekkis Wana-Wiru tän. 13 asuwas päewapildi töökojas sõnawahetus, kusjuures W. rewolwriga ähwardas R.-i maha lasta. Ähwardusest pääsenud R. teatas sündmusest politseile.

Surnu woodis. Wene tehases nr. 98—15 Helene Pärtelpoeg teatas politseile, et tema leidnud teisipäewal samas korteris elutsewa Maria Kristjansoni woodist surnult. K. oli 61 a. wana, pärit Narwast. Ta olnud wiimasel ajal haiglane, surnud sisemiste walude üle. Laip lahatakse, et surma põhjuste üle selgust saada.

Naised omawahel. Wene tehases elutsew Helene Rosenstrauch kurtis politseile, et ta elanud Marie Tidwi juures ja nüüd sealt ära tulles ei anna T. enam tema asju kätte. R. süüdistab Tidwit omawolis.

Maksuline ninak. Kopli elutsew Otto Peterson oli Pekkeri tehases 17 perekonnas wiibinud ja seal tugewasti napsu wõtnud. Lõpuks jäänud mees magama ja ärgates märganud taskust 4 kr. raha kadunud. P. arwab, et keegi on raha ära warastanud.

Kriteenija omandas raha. Mankri tän. 2—3 elutsew Moisei Sitraich teatas ametiwõimudele, et tema äriteenija Johannes Palis on omandanud 5.845 senti äri raha. S. tõstab Palise wastu süüdistuse raiskamises.

Töölise käsi raudmüraka all. Wene-Balti tehases wana raua wedamise tööbel kukkus alla umbes 20-puudane raudtalas, kusjuures töölisel Peeter Borowitskil, 27 a. wana, wasak käsi talasi alla jäi. Raudmürakas lõikas töölisel 2 sõrme otsast.

Lumetuisud Lätis.

Riia, 17. weebruaril. Eile ja möödunud ööl möllasid Lätis uued lumetuisud, takistades tunduwalt raudteerongide liikumist.

Wastutaw toimetaja: Joh. Kärje. Wäljaandja Kirjast. „Rahwa Sõna" Kirjast. o.-ü. „Täht" trükk, Tallinn.

Estonia teater

Neljapäewal, 19. weebruaril Kell ½8 õhtul.
19. korda alandatud hindadega.

„Lakmé"

L. Delibes'i ooper 3 waat.
Geraldi osas külalisena
Rudolf Jõks
Pääsetähed Kr. 1.75—20 s.

Reedel, 20. weebruaril kell ½8 õhtul
12. korda alandatud hindadega

Juuditar

F. Halevy ooper 5 waat.
Pääsetähed Kr. 1.75—20 s.

Laupäewal, 21. weebruaril Kell ½8 õhtul
Esietenduseks

Wiktooria ja ta husaar

F. Abrahami operett 3 w.
Esietenduste abonnement-kaartid makswad.

„Rahwa Sõna"

Üksiknumbrid müüakse Pärnu mnt. trammiliini peatuskoha pawiljonis Alewi ja Tondi tänawa nurgal.

Töölisteaater

W. Tartu mnt. 25 (wana „Estoonia")
Pühapäewal, 22. weebruaril
Esietendus

„PETIS"

W. Schkwarkini muusikaline komöödia 7 pildis.
S. Germanowi muusika.
Peaosas
Alfred Sällik
Eelmüük o-ü. „Esto-Muusika" kassas Wiru tän. 2. Kassa awatud 3 tundi enne etenduse algust.

Wirumaal

wõtawad „Rahwa Sõna" tellimisi wastu:
J. Kuusik, Narwa, Walmara t. 21
J. Metsatalu, Narwa linnaw
J. Widewik, Narwa jaama raamatukapp.
M. Luksepp, Rakwere, Pikk t. 32
Priimann'i rmtkpl. Rakwere.
J. Kiin'i rmtkpl. Haljalas.
J. Kello, Wiru-Jakobi, Kulina.
O. Pensas, Sillamäel.
A. Tepper, Wiru-Jakobis.
J. Koort, Kohtla-Järwel.
K. Widewik, Rakwere jaama raamatukapp.

E. S. T. P. Tallinna Komitee

21. weebr. s. a. kell 9 õhtul partei ruumes

Wastla-õhtu

Mitmekesine kawa. **Tants.**

Kutsed kuni neljapäewa õhtuni saadawal organisatsioonide juhatustelt ja klubist.

Komitee.

Tähtis kõigile töölistele!
Ilmus trükist

Ametiühisusliikumine meil ja wälismail.

E. Joonas.
Hind 10 marka.
Eestimaa Töölisühingute Keskliidu wäljaanne nr. 1.
Ladu: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.

Tellige „Rahwa Sõna"

Metsamaterjalide oksjonid.

Suusõnalisel enampakkumisel müüakse:

26. weebruaril k. a. kell 12 Riigi metsatööstuses, Tallinnas, Falkpargi 4:

a) Pagari metskonnast parandatuskanali äärde wäljaweetawad umbes 1374 tk. — 5?5 tm. okaspuu palke, ühes üksuses, alghinnaga 6,2 kr. tm.

27. weebruaril k. a. kell 12 Jõhwi metsaülema kantseleis, Jõhwi kaudu:

a) samast metskonnast umbes 1036 rm. küttepuid, 10 üksuses, alghinnaga 1,00 kr. ruumimeeter

28. weebruaril k. a. kell 12 Riigi metsatööstuses, Tallinnas, Falkpargi t. 4:

a) käesolewal hooajal laoplatsidele wäljaweetawad umbes 64?00 kooritud propse, mitmes üksuses, alghindadega 3,50 - 5,20 kr. ruumimeetrist.

b) käesolewal hooajal laoplatsidele wäljaweetawad umbes 3200 tk. haawapakke, ühes üksuses, alghindadega 15—19 kr. tihumeetrist.

28. weebruaril k. a. kell 12 Sangaste metsaülema kantseleis, Keeni kaudu:

a) samast metskonnast r/jaama wäljaweetud umbes 173 tk. — 37,5 kuiwi okaspuu palke, 2 üksuses, alghindadega 8,00 kr. tm.

Pakkumisest osawõtjail tuleb 10% pakutawa üksuse koguhinnast oksjoni komisjonile kindlustuseks sissemaksa. Lähemaid teateid müüdawate metsamaterjalide kohta saab Riigi metsatööstuselt ja wastawailt metsaülemailt.

Riigi metsatööstus.

Riigi Kunsttööstusekooli juures awatakse 26. weebruaril s. a.

kursused maaldritele.

Kursuste õppeaeg on 2 korda nädalas kella ½5—8-ni. Õppeained: shabloon ja ornament; pritsimise tehnika; puu- ja marmorimmitatsioon; shriftide õpetus. Kursused on tasuta. Tegewate maaldrite ja nende õpilaste üleskirjutumine ja wastuwõtmine kursustele on igapäew kella 9—3-ni kooli kantseleis; S. Tartu mnt. 11.

Direktor.